ڕەنگاڵە

1974

من بۆیە ئەنووسم ، چونکە نووسین، بەداخەوە ! ، تەنها سەنەدی تێکۆشانمە. کریت و تورکیا ، خێرو شەڕ، ڕوناکیی و تاریکیی، هەمیشە و بەردەوام لەقولآیی ناخمدا لەململانێ و زۆرانبازیدان. مەبەستیشم لەنووسین، ئەو مەبەستەی لەسەرەتادا درکم پێ نەکردبوو،لەدواییدا تێی گەیشتم ، ئەوەیە : چۆن بتوانم یارمەتی کریت بدەم، یارمەتی خێرو ڕوناکیی تا لەم جەنگەیدا سەرکەوێت. لە نووسینیشدا ئامانجی من ئەوە نییە بەجوانیی بگەم بەڵکوو بەسەرفرازیی.

ڕۆمان نووس و شاعیری گەورەی یۆنان نیکۆس کازانتزاکیس
لەکتێبی "ڕێگای گریکۆ" و بەرگی((1))و((2))ی بیرەوەریەکانی

دەفتەری

گەشت و خۆشەویستیی

گۆرانییەکی ڕەنگاو ڕەنگ

منالێنە !

شەوێك گوێم لێبوو بەچرپە ،

بەفر

بەتریفەی ئەوت :

گیانە چرای

چاوەکانت

زیاتر هەڵکە !

گەر تۆ نەبی

هەور ئەمهێنێتە گریان

هەور دەرکە

کراسی پوولەکەی کلووی من لەبەرکە

با ئەستێرەی نیگاکانی "خاتووزین" ی

بەر پەنجەرە

لێم زیز نەبێ

خەوی ڕەنگاو ڕەنگ لەباخی

خەیاڵەکەی "کاکە مەم" دا

بەهەناسەی
هەڵوەرینی
پایز نەبێ !
* * *
مناڵینە !
بەیانییەك بینیم گوڵێ
قژی لەبەر
ئاوێنەی وردە شەپۆلی
جۆگەیەكدا دائەهێنێ
گوێم گرت ئەڵێ :
ئاوی ژینم !
گۆنەم ئاڵ كە
گەردنم پڕ
خەت و خاڵ كە
گەڵای پرچم بهۆنەوە
ئەزانی بۆ ؟
تا پەرەم شەوق باتەوە.
با پەپولەی یار نەتۆرێ و
بەناكامی بڕواتەوە !
گەرتۆ نەبی
دڕك زۆرم بۆ ئەهێنێ
بەپەنجەی ڕق

ئەموەرێنێ !

★ ★ ★

منالێنە !
نیوەڕۆیەك سەرنجم دا
واكێلگەیەك
بەدەنگی بەرز "تۆو" بانگ ئەكا
ئەڵێ وەرە و لەناو دڵی
شەقار شەقارما سەوز بە
ئەڵێ وەرەو لە برینما سەردەربێنە
بەڵام هەر بەمەرجێ دوایی
لەباوەشتا
كامەرانیم
بۆ بهێنە !

★ ★ ★

منالێنە ! ئێوارە بوو ،
بەفرو تریفە پێكەوە
گەیشتنە لام
ئێوارە بوو
گوڵ وشەپۆل و پەپوولە
تۆو و كێڵگە
هاتنە قسە
وتیان ئێمە وا دووبەدوو

کەوتینە ڕوو
تۆ ئەڵێی چی ؟!
وتم : بۆ ئەوەی کە بەفر
جوانتر بێ لەوەی کە هەیە
تریفە زۆر دڵگیرتربێ
پەپولە زۆر ئێسك سووکتر
تۆوی کێڵگە
زیاد بەپیت تر
بۆ ئەوەی من
یەکە
یەکە
زیاتر.. زیاتر
زۆرتر.. زۆرتر
خۆشم بوێن و لە ژووری شیعرەکانما
بتانکەم بەمیوانی خۆم
بتاندەم لەبەرۆکی وشەی نازداری
ژیانی خۆم
بەئێجگاری
پەسەندتان کەم
هەر کاتێ بێ
منداڵانی ئەم دنیایە و
منداڵانی وڵاتەکەم

هەرگیز چاویان
لە شەقەی باڵی کۆترەکەی
ئاشتی نەبڕێ ،
سەربەست بن و
پێکەنینیان درەختێ بێ
هێشوی چاوی بێ گریان و
میوەی ڕەزی خۆزگە بگرێ.
مناڵینە !
نەکەن بڕۆن !
لەگەڵما بن
هەرکاتێ ئێوە دێن بۆلام
منیش شیعری
ڕەنگاو ڕەنگی
وەکوو خەوی
ئێوەم بۆ دێ !.

بەغدادی : 1976ـ 1977

کاڵێ

لەبیرمە زۆر جار کە بەفر
وەك میوانی درەنگ وەخت
ئەهات و سووك
ئەیدا لەشووشەی
پەنجەرەی شیعرەکانم
بانگی ئەکرد :
"بیکەرەوە !
لەدوور ڕا هاتووم ودیاریم
بەرچنە وشەی نەوازەی
ڕەزێکن قەت
دەنووکی کەو لێی نەداون ! "
لەبیرمە کە بەرچنەکەم وەرئەگرت و
ئەمخستە سەر ڕەفەی چاوم
ئەویش ئەی وت :
"ئەمێنمەوە لەبەردەمتا ڕائەوەستم
هەتا نیگام ئەخەمە ناونیگاتەوە"

ـ ئەی کاڵێ گیان!

هەرگیز لەبەفری میوانی

درەنگ وەختی نازداری تۆ

من تێر نابم!

ئەی کاڵێ گیان!

وەرەو لەگەڵ

دەستی خۆتا بەفر بێنە

من حەز ئەکەم گەر تواشمەوە

لەگەڵ بەفرا بتوێمەوە

ئەی کاڵێ گیان!

بەغدادی –1975

شەقام

بیرم ناچێ ئەو شەقامەی
ئێوارەیەك بانگی كردین
داوای پیاسەی چەند سەعاتێكی لێ كردین
بیرم ناچێ.
لەو سەرەوە
كەتەنیا خۆم گەڕامەوە
سەرنجم دا :شەقام بوو بوو بەهەردووكمان.
لەشوێن چرپەت
چرۆ سەری دەرئەهێنا.
لەشوێن تاسەم
شەوقی گڵۆپ
ڕێژنەی قژی بارانێكی
زۆر لەسەرخۆ دائەهێنا.
لەوجێ یەدا
كەپێكەنیت
زنەی ئاوازێكی ڕووناك

هەڵ ئەفولاڵ!

لەو جێ یەشدا

دەستم گرتی

بینیم لاولاوێ بە باڵای فوارەیەكدا

هەڵ ئەزنا!

لەو جێ یەشدا

لەو جێ یەشدا

ماچم كردی

بینیم هەرچی دەم ولێوی

دڵدارانە بوونەتە هەنگ

بۆمژینی ئەو "شانە" یەی

كەماچەكەی من وتۆی كرد

بە هەنگوینی ئەم جیهانە!

بیرم ناچێ ئەو شەقامەی

ئێوارەیەك بانگی كردین

داوای پیاسەی

چەند سەعاتێكی لێ كردین

بیرم ناچێ

چۆن بیرم چێ؟!

بەغدادی –1975

بروسکەیەك

بۆ ئیسپانیا –مەدرید–
شەقامی بیکاسۆ
گارسیا لۆرکا

نیشتمانم کەشیعرەکانتی خستە ناو
کازیوەی چاو* دڵی ئیسپانیای بینی
وەك یاقوتێکی بەر هەتاو *
لەپەنجەتا ئەجریوێنێ *
لەجریوەش چەپکە بزە ئەچنێت و بەسەر لێوی
منداڵانی ناو دنیادا ئەیبارێنی* هاوڕێم لۆرکا !
کوردستانم لەپەڵە خوێنی "ڤیزاردا * سواڵەی
ناو خوێنی زێڕینی کرد بەدیاری وخستیە باوەش
ژانەکانم هاوڕێم لۆرکا!* لەم ساتەدا کوردستانم
لەجیاتی ماچی دیدەنی و
سەردانی خۆی * شیعری
منت پێشکەش ئەکا.

کوردستان
سلێمانی شەقامی کەنەفانی
هاوڕێت : گۆران

لەیەكەم سەفەردا

ـ 1ـ

وەختێ خۆم و جانتای سەوزی

ماركەی سەر پشتێن "موسلاۆی "

لەئەستەموولّ

كەدابەزین و ڕاوەستاین

لەدرەخت وبنچكێكی لا ڕێ ئەچووین

هەردووكمان هەر :

قژ خۆلاۆیی

شان وملَ تەپ و تۆزاوی.

★ ★ ★

وادوو ڕۆژە

لەلای ئەم شارە چاوشینە

لامان داوە

كەهەر ئەڵێی

شۆڕەژنێكە كراس سەوز

ڕاكشاوه.
باليفی ژێر سەری كەژە و
قاچی سپیش لەبسفۆڕدا
وەك مەڕمەڕی بەرهەتاوە.
ئەم شارە برۆی پەیوەستی
سەرچاوانی شین و ڕەشی
هەر دوو شۆخی
ئەوروپایە وئاسیایە
كەئەیبینی و تێ ئەپەڕێ :
جارێك قۆڵ ڕووت وكراس كورت
جارێكی دی كراسێكی ئاودامانی
لەبەردایە.

٭ ٭ ٭

وادوو ڕۆژە چاوی نامۆم
هەر وەكوو دوو كۆترە شینكە
هەتا ئێستا باڵ بەسترابن.
گرێی باڵیانم كردەوە و
ئەوەتا وا دەمێ بۆ سەر
گومەزی شین وخلیسكی
بریقەدار هەڵ ئەفڕن و
دەمێكی تر فژو بسكی
"منەوەر"ی ئەستەمولی

ئەکەن بەهێلانەی شیعر و
ئارامێکی تێدا ئەگرن.

★ ★ ★

کەبەلای دیواری کۆنی مەڕمەڕینی
مزگەوتێکی کلاَو قووچدا گوزەر ئەکەم
بۆنی کەواو سەڵتەو ، بۆنی
پشتێنەکە وکلاَوەکەی نالی ئەکەم.
کەدەس ئەدەم
لەمۆردی پەرژینی باخێ
دەسم بۆنی ڕیشی ئەگرێ.
کەشەپۆلی سەرهەڵگرتوو ،
پەڕەی گوڵی هەڵپچورکاو ،
دووکەڵی هەر دووکەڵ کێشێ ،
کەمنداڵانی هەژاری
وەك کارژۆڵەی پەرەوازە
خەوتوو لەبن سێبەری پرد
چەتری پاسدا
بەدی ئەکەم
من بۆن ئەکەم
بۆنی بۆکڕوزی شیعری
ئاوارە بووی "نالی" ئەکەم!!

★ ★ ★

ئیستە بەناو گۆڕستانی "ئوسکۆدار" دا
ئەگەڕێم و چاوم وەکوو هەڵاڵەی سیس.
چڵی مل کەوتوو بەلادا.
هەڵهێناوەی هەنگاوی خاوی پەستم ،
بەناو دارستانی سپی بەردە کێلدا ،
ورد ورد ئەمبا.
گەورەم نالی !
ئەی "نارەوەنە" تەنیاکەی
هەڵکەنراوی خانەڤاکەی
سلێمانی !
تۆ لە کوێدا
چڵ و چێوی ڕاکشاوی ؟!
موریدێکی شیعری خۆتم
هۆرەیەکی "خاك وخۆڵ " تم
هاتووم بۆلات.
گەورەم نالی !
ئەی "تانجەرۆ"ی سەرگەردان و
"سیروان " ی وێڵ
شارێك گۆڕو بێشەیەك کێل
لەکام گۆڕدا
تۆ ئێسقانی
ڕاکشاوی ؟!

گۆڕت بزر

بزر وەکوو ساڵ وڕۆژی

لەدایك بوونی هەزاران

منداڵانی نیشتمانم.

بزر وەکوو زۆر قەڵەمی

فڕێنراوی ناو گیرفانی شارەکانم.

بزر..بزر

وەك گۆرانی ودەنگی خۆش و

چریکەکەی "ئەحەی ناسر"

گەورەم نالی !

نەك گۆڕی تۆ

هەتا ئیستەش ئەم دنیایە

زۆری تیایە

زۆری تیایە

کەنازانن کوردستان خۆی

زامی گەورەی لەکوێدایە ؟!

ـ 2ـ

لە گوێ بسفۆڕ هەردوو دەستم

خستۆتە بەر پشتێنەکەم

خۆم بەتەنیا

وەك دار لیمۆیەکی زەردبووی

سەر پەڕ گرتوو
ڕاوەستاوم
"با" یەك بزێو خێرا خێرا
دێ و هێشتاکە دەستی تەڕە
بۆینباخم ڕائەکێشێ و
قژیش ئەخاتە سەرچاوم.
ئەم بایە گەڵێ لاسارە
واز ناهێنێ وناڕواتەوە ،
دێ ودەستی وشك بۆتەوە
دێ وبەبەر چاوی خۆرەوە
توند بالاٌم ڕائەوەشێنێ و
لیمۆی خەمم دائەڕنێ و
ئەیدا بەدەم بسفۆڕەوە.

⋆ ⋆ ⋆

تاکوێ بڕکات
"نەورەسە" کەی نزم فڕی
عاشقی ئاو پیا هەڵپڕژاو
تاکوێ بڕوات
بەقەڵەمباز ، بەنەرمە غار
ئەسپی شەپۆل : یاڵ سپی وبژ، کەفەڵ شینی
جڵەو بەربووی سەربەرەو خوار.
بەدوایاندا

یەکە

یەکە

من خەیاڵم وەکوو هەتاو

ئەیانگاتێ وجێشیان دێڵێ.

یان هەر وەکوو پەڵە هەورێ

ژان بەبارانەوە بگرێ

بەسەریاندا دێت وئەڕوا

ئەڕوات ودێ

تائەو ئەزێ و

تائەوان تاقەتیان ئەچێ.

یان ناو بەناو

هەر سێبەریان بۆئەکات و

وەڕس نابێ و

بەدیاریانەوە ئەوەستێ.

وەکو شاعیر بەدیار وشەوە

زەوی بەدیار پرووشەوە

چرا بەدیار

عاشقێکی بێدارەوە

هەژاران بەدیار کارەوە.

منیش ئیستا

هەنگێکم و شیلەی لێوی

ئەم بسفۆڕە باڵی گرتووم

هەرچەند ئەمەوێ هەڵفڕم
هەڵنافڕم وهەتا ئیستە
لەجێگەی خۆم
هیچ نەبزووتووم !

* * *

لەگوێ بسفۆڕ دانیشتووم و
قۆڵی کراس هەتا ئانیشك
پانتۆڵ تا ئەژنۆ هەڵکراو
هەردوو قاچم
خستۆتە ناو
ئاوی تەنکاو
ئیستە لە "تیتڕواسك" ئەچم !
تیتڕواسکێ نامۆو بێجووت
چەند ڕۆژێکە
هەرخۆی و خۆی
بەسێبەری کەنارێکی دەس تەزیوا
بەهەتاوی بەستێنێکی
ئارەقی لاجانگ نەسڕیوا
هەرخۆی وخۆی نامۆو بێجووت
بەسەر ڕۆخی داوێن تەڕا
نزم.. نزم، بەقەد بالأی
خەمی نەمام

هەڵئەفڕێت و ئینجا بەرز

لەناو تەمی

نیوە داپۆشیوی شاخا

ون ئەبێت و لەدواییدا

هەرخۆی‌و خۆی نامۆو بێ‌جووت

ئەگاتە لای بەفری نووستووی

سەر هەڵەموت !..

★ ★ ★

لەگوێ بسفۆڕ ڕاکشاوم

هەردوو دەستم لەژێر سەردا

ئیستە ئەڵێی هێرۆیەکی

سەرلق سپیم

لەدوورەوە ئاو هێناومی‌و

ئاولایداوم.

وەکو هێلکە شەیتانۆکەی سەر لم

چاوم نووقاو.

وەك شۆڕەبی دانەویی

گوێ گرتوو لەگۆرانیی ئاو

گوێم گرتووە :

ئەڵێی هاژە ناوم دێنێ

کەنار لایلایەم بۆ ئەکا

گەرداوی دوور بانگم ئەکا.

سەر هەڵ ئەبڕم

تۆزێکی تر هەڵ ئەسم وبەم ڕۆخەدا

ڕێگەی ئاونگاویی ئەگرم.

ئەڕۆم هەورازی سەر بەگوڵ

دەشتی قژ زەرد

گردۆڵکەی هەردی ڕووت و قووت

هەمووی ئەبڕم

ئەڕۆم.. ئەچم

لەکۆڵ کێشی پاپۆڕەکان

لەبێ کاری بەندەرەکان

پرسیار ئەکەم.

ئەڕۆم "شەفیقی تۆڕنەچی " ئەبینمەوە

لێی ئەپرسم،

تا بەلەمە سەوڵ سوورە

چاوشینەکەی "نازم حیکمەت"

ئەدۆزمەوە وسواری ئەبم.

ئەوسا ئیتر هەردوو سەوڵم

ئەبن بەدوو باڵی درێژ

ئەمبەنە لای شەپۆلی دوور

ئەمبەنە لای ئەوگەرداوەی

بانگی کردم

ئەمبەنە لای ماسیگرێ

کەهەر وەکوو خۆم تەنیایە
بەڵام ئاواتی چاو سەوزی
وەکوو بسفۆڕ لە دڵیایە

پایزە نامەیەك

وەرەوە بابەجووت بڕۆین
خۆرنشینە وشەقامی چۆڵ
خەمێکی زەردی کشاوە
چاوەڕێی پیاسەی ئێمەیە ،
ئێوارەی ڕەنگ.. هەڵبزڕکاو
لەئاوێنەی ئەم پایزە درەنگەدا
ئەڵێی دەم وچاوی خۆمە
دەم و چاوی پێش حەوت ساڵم
ئەوساتانەی
کەجێت هێشتم :
" دەم وچاوم کانییەکی
ساف و ڕوون بوو
کەتوڕەبوونت هەڵیکرد
بووی بەگەرداو
لێڵت کردم ! "
ئەی شیعرە هەڵفریوەکەم

وەرەوە با یەکە یەکە
شەقامەکان تەی کەینەوە
ئەوشەقامە درێژانەی
وەك بێداری وشەونخوونی
ئێمە وان و تەواو نابن.
وەرەوە با سەر کەینەوە
بەباوەشی باخچەکاندا
ئەوباخانەی گەڵاَی داریان
وەك ڕازەکانی دڵی من
چڕ و پڕن
ناژمێررێن و تەواو نابن.
وەرەوە بابەجووت بڕۆین
بێ دەنگ وەکوو ئاونگی سەر
پەڕەی چاوم.
وەرەوە بابەجووت بڕۆین
گلەییمان زۆر لە سەرە
گلەیی ئەو ڕوبارانەی
بەلایاندا تێپەڕین و
سەرمان لەشەپۆلیان نەدا.
گلەیی ئەو درەختانەی
بەلایاندا تێپەڕین و
سەرمان لە سێبەریان نەدا.

گلەیمان زۆر لە سەرە
وەرەوە بابەجووت بڕۆین
خۆر ماویەتی هەورازێکی تریش ببڕێ !
٭ ٭ ٭
خۆر نشین ئیستە تارایە
تارای پەنجەرەی مالآن و
سەر گومەز ودرەختەکان.
وا ئێستە خۆر لەئەستێرك و گۆمەکاندا
ئەڵێی تاوسێکی خڕی داگیرساوە ،
پەلکە ڕەنگینەی ئاگری سەر ڕووی ئاوە.
وەرەوە با بەجووت بڕۆین
من ئەمەوێ ئەو تارایە
لەپەنجەرە وسەرگومەز و درەختەکان
بکەمەوەو بیدەم بەسەر سەری تۆدا
من ئەمەوێ
تۆ شاژنی ئەرخەوانیی
خۆرنشین بی و
منیش وشەی گڕ تێ بەربووی
ئەم دیدارە.
٭ ٭ ٭
وەرەوە با بەجووت بڕۆین
دیوانێکی تازەم هەیە

بەدەم ڕێوە

بۆڵە وشەی شیرینی ئەکەم بەدەمتا

حەرفی زەرد وسوور سەوزی

ئەدەم لەقژو بەرۆکت

ڕستەی شینت ئەکەمە مل.

وەرەوە بابەجووت بڕۆین

ئەوەتا خۆر

گەیشتۆتە سەر دوا هەوراز

هاکا لەپڕ بازێکی داو خۆی هەڵدایە [1]

باوەشی شەو.

نەهاتی تابە جووت بڕۆین

شیعرم شەوی بەسەردا هات.

نەهاتی تابەجووت بڕۆین

نەهاتی تابەجووت.

نەهاتی تا.

نەهاتی.

نە.

(1) وێنەی قەسیدەیەکی ئەلیوتە 1982.

دوو دەنگ

1ـ فریشتەی دەنگی سپی

بیلێ وبا ڕوخساری گڕەی هاتووم بەسەر
ئەم ژیلەمۆی سەفەرەدا
بخەمە بەر
ئەوپڕوشە وکزە بایەی
کە لە کوێستانی دەنگتەوە
ورد
ورد
ورد
ورد
دێنە خوارێ.
بیلێ و باگوێم پڕ بەبیستن
بۆنی ئەو باخانە بکات
کە لەتاڤگەی گەرووتەوە
ئاواز پڕژێنی من ئەکەن.

بیلێ و با تاوڵی تاسەم لەم کۆچەدا
لەبەر کارێزی فێنکی دەنگتا بخەم.
ماندووم ئەی دەنگی سپی فریشتەی ،
لەلای بەفری کاوانەوە هاتوو
ماندووم.. ماندووم
توخوا ئەگەر لەسەر دەستی خۆرنشینی ئاخەکانت
هەڵم نەگری !
توخوا ئەگەر لەکەژاوەی پێڵوی هەوری نیگاکانتا
هەڵم نەگری !
ماندووم.. ماندووم، ئەزانی چۆن؟
ماندووم وەك هەناسەی سواری ئەو چلاَنەی
کە "با" لەکەناری چەمدا
سەریان ئەکا بەناو ئاودا و
دەریان دێنێ ودیسانەوە
ئەیانکاتەوە بەئاودا !
ماندووم ، وەك ئەو شەقامانەی
کەڕێبواری
سوارە وپیادەیان لەسەر ناڕەوێتەوە.
ئەی فریشتەی دەنگی سپی !
لەسەر باڵی ئاوریشمینی ،
لەسەر باڵی هەناسەکەت
هەڵم ئەگری ؟

ئەوائیستە ، خۆم ئەبینم لەدوورترین ئەستێرەدا
ئەجریوێنم !
لە دوورترین ئەستێرەدا گوڵی ناو خەو ئەکەمەوەو
ئەیدەم لەقژی لەیلاکەم
خۆم ئەبینم هێواش هێواش لەسەر شانۆی
سپی و بەرزی هەوری خەیاڵ
سەما لەگەڵ گیانتا ئەکەم.
" بایرۆن ! تەنیام وتەنیای هەر گەڕیدەی
ناو سرووشتەو ، پەنابەری دارستانە کپەکانە.
پوشکین ! تەنیام وتەنیایی تۆش هاتوەو
ئیستە بەجووت لەسەر درەختی گریانی
من ئەخوێنن "
ئەی فریشتەی دەنگی سپی !
بیڵێو با ڕوخساری گڕەی هاتووم بەسەر
ئەم ژیلەمۆی سەفەرەدا بخەمە بەر
ئەو پڕوشە وکزە بایەی
کەلەکوێستانی دەنگتەوە
ورد
ورد
ورد
ورد
دێنە خوارێ وئینجا منیش لەگەڵیاندا

ئەتوێ

مەوە

ئەت

و

ێ

م

ە

و

ە.

2ـ کوڕ ژنی ئەسپی براووسکە

نێرودا وای بەشیللی وت :

لەبەرئەوەی

جێ ژوانی دڵداریم وسێبەری بن

ئەوسەروانەی کەسەرت تیا ئەنێمەوە..

لەبەر ئەوەی

تۆ ڕنوی قژی تاریکی و

لقی دەستی لاوازو لەرزۆکی دایکمی و

لەبەر ئەوەی

تۆ چۆلەکەی باڵکراوی

سانتیاگۆیت ونافڕی !

لەبەر ئەوەی لەناو نیگای

کتێبی ماندووی هەژارو برسیەکاندا

تۆ فرمێسکێکی قەدەغە ودەرکراوی !

نیشتمانم !

بۆیە کاتێ بانگم ئەکەی

ئەبم بەئەسپی برووسکە ولەتاریکیتا تاو ئەدەم

بۆیە کاتێ بانگم ئەکەی

ئەبم بەنان

بەئاو

ئەبم بەباڵ و بە هەتاو

نیشتمانم !.

ئابی –1975

پڵنگ و پەیکەر

بۆ" هێمن"

لە گیانەڵاوی ئێوارەی ڕۆژێکتا بوو
گەیشتمە لات.
برینەکانم هەرلەبەر دەرگاتەوە
خۆیان هاویشتە باوەشی ڕووبارەکەت
ئەویش هێواش گرتنیەوە و
بەدەم ماچی ئازارەوە
بردنیە شار :
ئەمە تۆی من لەناو خەوی
چەند ساڵەما
هەموو شەوێ ئەمبینیت و
دەستم ئەخستە کەمەرت
بەیەکەوە سەمامان بۆ :
باران ، لوتکە ، هەتاو ئەکرد !
ئەمە منم "گۆیژە" م بۆ تۆ هێناوەتە

پالّ " زاوا –بووك" !

كەشەو داهات

بەدووقۆڵی سەرئەخەنە سەر شانمان و

ئێمەش ورد ورد لەبەرخۆوە

ئەو سرودەیان بۆ ئەڵێین

كەیەكەم جار لێرەپشكووت !

بمگەڕێنە !

نەشارەزای گەڵێ شاری

چاوی خۆمم

لەدڵی خۆمدا ون ئەبم !

ـ كوا چوارچرا ؟!

ترسێ نیگای تروكانی

پەنجەی ئاوڕت خستە سەر

بێدەنگی یەك.. وەكوو كلووی

بەفرێكی مات

لە با پێچی ڕوخسارماندا

تروشكەی كرد !

كەڕاوەستاین مێژوومان دی

پاشەو پاش ئەگەڕایەوە ،

ڕۆژمێرێكی داینە دەست

لە خۆر نشین هەڵكێشرابوو !

ـ كەواتە من حەوت ساڵان بووم

کەتۆ "بوویت " ولێرەدا بوو
خۆرت هێناو
ئەتدا لەبەرۆکی "سابلاّخ"
لێرەدا بوو شانۆیەکت لەگولاّلە
دروست کردو ئەستێرەت پیاهەلّئەواسی.
شایی نێرگز لەناو بەفرا
ئەیخایاند و ،چراخانی مۆمی پەنجەی
داگیرساوی درەختەکان
ئۆپەرێتی ڕووناکی بوون.
ـ کەواتە من حەوت سالاّن بووم.
بەستەلّەکی بێ دەنگیمان
وەختێ شکان
کەچەند زەرنەقوتەی ئاخێ
سەریان لەناو سنگمانەوە هێنایە دەر
بەبێ ئەوەی پێبزانین لەدلّۆپی
ئاونگی ناو
ئەستێرکەکانی پیّلّویان ئەخواردەوە !
وتت : بەلاّم ئیستە لەژێر
هەردوو قاچی پەیکەردا شار
پلّنگێکە ئەژنۆ شکاو.
تۆ بڕوانە ! چۆن لەنێوان
هەر دە پەنجەی پەیکەرەوە

هەتا ئەمڕۆش خوێنی هەڵۆ کوژراوەکان
دێنە خوارێ ولەچەقی گشت ڕێگەیەکدا
وەرزێکی نوێ ناو نووس ئەکەن !
تۆ بڕوانە ! "محەمەد" چۆن
لەناو نەڕەی شێرەکانی
هەرچوار گۆشەی باخچەکەوە
دێتە دەرێو هەتائیستەیش
پەیکەرەکە ئەتۆقێنێ !
گەڕاین.. گەڕاین
لەپێچی هەر شەقامێکت وکۆڵانێکتا
گەڵا.. گەڵا
سەرنجەکانم ئەوەرین.
ناسیاوم و نەناسیاوم :
جلەکانم ، جامانەکەم هەندێ وشەم
پێناسێ بوون ئەیانکردمە
کۆڵی دایکی خۆشەویستیت.
ئەیانبینیم کوێرە کانیم
لەناو کاولاشی دڵیاندا
سەر لەنوێ ئەتەقاندەوە
ـ قوربانت بین
سەرنویشتمان وا لەدەستی ئێوەدایە
توخوا باشین ؟!

قوربانت بین !
گەڕاین.. گەڕاین
کچەکانت پۆلە گوڵ بوون
لەچارشێوی ڕەنگاو ڕەنگدا هەڵ ئەفڕین و
لەسەر لقی هەردوو دەستی هەڵ لەرزیوم
ئەنیشتنەوە..
چرای مەمکیان ئەدا لەشەختەی ڕوخساری
وەریوی من
ـ توخوا خەڵکی سلێمانیت ؟!
بریا.. بریا
سلێمانیم بدیتایە !
ئەی کچی جوان لەبەر بریاو خۆزگەی تۆیە
سەرم داوە بەوشاخانەو
لەبەر بۆ کروزی جەرگی تۆیە ، کەمن
گیانم کردۆتە چراوگی دارستان وئەشکەوتەکان
لەبەر ئەو ئێسکە سووکەتە
ڕەنگم پەڕیوی ناو تەمی
سەر مالآنی سلێمانی و سەر ئێرەیە
ئەی کچی جوان !
لەگیانەلآوی ئێوارەی ڕۆژێکتا بوو
گەیشتمە لات
برینەکانم هەر لەبەر دەرگاتەوە

خۆیان هاویشتە باوەشی ڕووبارەکەت
ئەویش هێواش گرتنیەوەو
بەدەم ماچی ئازارەوە
بردنیە شار !

1976

ڕەشەبا

ـ 1ـ

به "کەنفانی" م وت :
وشەی باڵندەت لەبێشەی چڕی
ئەندێشەتەوە هاتۆتە دەرێ و
ئەوا ئێستاکە هەموو ئاسمان و
دەنگی هەتاوی تازە هەڵهاتووی
وڵاتی خۆری بەستۆتە باڵی و
لەچاوی خۆیدا
هەرچی سەرنجی شەپۆلەکانە
کۆی کردۆتەوە.
جێگایەك نییە
کەجێی قەوارەی کۆچی وشەی تۆی
تێدا بێتەوە
زەمانێك نییە
کەخۆشەویستی وشەی شەهیدتی

لەبیرچێتەوە !
وشەی باڵندەت لەسەر درەختی
نامۆیی هەژار
هێلانە ئەکاو لەسەر چڵی گڕ ئەنیشێتەوە.
کاتێکیش وشەی باڵندەت ئەفڕێ
سنورێك نییە لەهەڵفڕینیا
نەیسڕێتەوە !
ئەویش پێی وتم :
وشەی باڵندەم ئاوابێ ئیتر
چۆنماڵیی ئەکرێ و ئەگیرێتەوە.
چۆن ماڵیی ئەکرێ وئەگیرێتەوە!

ـ 2ـ

لەناو شریخەی چەخماخەدا بوو
کەتۆوی دەنگم
کرد بەسەر کێڵگەی تەمی وشەوە
کاتێکیش وەرزی سەرهەڵدانی ئەو
هات بەپیرمەوە
بینیم پەڵە دەنگ
لەتەماشاتا سەوز ئەکاتەوە.
لەتەماشاتا جۆگەلەی ڕستەم
ئاوێنەیەکە

لەبنی روونیا ئەتخوێنێتەوە.
لەتەماشاتا هەر برژانگێکت
ئەبێتە نووکی خامەی شاعیرێ و
لەسەر لاپەڕەی پێڵوی چاوانت
وەك هەزار هەڵبەست
ئەمنووسێتەوەو ئەمنووسێتەوە.

ـ 3ـ

بەربەیان گریا
کاتێ گوێ ی لێبوو
وا ڕەشەبایەك لەلەپی دەستی
زبر وتوڕەیا
گوڵی وشەیەك هەڵ ئەوەرێنێ و
بەرەو گۆڕیچکەی باپێچی ئەبا.
گریان پێ کەنی
کاتێ کەبینی
فرمێسکی وشەی
بەدڵی بەردا ئەچێتە خوارێ و
چرای ژوور سەری
چیا هەڵ ئەکا !

1975

شـــاخ

بەناو مێژووی تەما ،ئاوڕ :سەرنجی خۆی
سواری ئەسپی
چەخماخەیەکی تیژ ئەکات ،
ئەسپی چاوێ
کە وەرزە جوانەمەرگەکان
جڵەو بۆ –تاوی – شل ئەکەن !.
زۆردەمێکە ئائەم ئەسپە
ڕێی مەرگ ئەبڕێ
تا ناوچەوان خۆرێکی سووری تیا هەڵبێ.
هەتا بفڕێ دائەگیرسێ وتیشك ئەهاوێ.
ڕامەوەستە
تا ماندووبوون هەناسەی ڕێگە سوار ئەکات
ـ ئەم کێوانە ئەیانەوێ
بومەلەرزە ڕایان ژەنێ.
ئەیانەوێ خۆشەویستی ومەرگ

بەگەردوونیان بناسێنن
پشکۆ لەشەختەی سنگیانا دەربهێنن.
ئەیانەوێ لووتکە نەگری و دنیا بەبارانێ تەڕ بێ
کـــەئەستێرە کوژراوەکان جێ پێ ی بەهاری هەلگرن.
ئەم کێوانە ئەیانەوێ
پرشنگ لەئاسۆدا بگرن
ـ نیشانەیە : گوللە سوارەو
برین : مەڵبەندێکە ئاگر
لەچوار دەوری
ئەم نەخشەیە ئەکاتەوە.
نیشانەیە : ئەم نەخشەیە سەری جەنگەڵە داوێکە
توناوتوونە
ـ بیرتان نایە ! مانگی کوژراو کەهەڵنەهات
چ کۆتەڵێ ئەگێڕدرا بۆ ئاسمانەکەم ؟
ئەم نەخشەیە گوندەکانی
لە شەوەزەنگا رزیون
لەناو ئۆردوگای دوکەڵا
ئاگردانی چاوی ئێوەی شاردۆتەوە.
نیشانەیە : ئەم نەخشەیە سەری جەنگەڵە داوێکە
هەزار داوی خستۆتەوە.
ـ بەئاگابن نەخشەکەتان
کەنیزەکێ بەماچێکی دوای نیوە شەو

لەسەر مەمکی تاپۆی نەکات !
بەئاگابن نەخشەکەتان لەپێشوازی
خەلیفە دا
خۆی ڕانەخات !
ـ نیشانەیە: هەمووبڕینەوەی دارێك
باڵندەکان فێر ئەکات چۆن
هێلانەکان بگوێزنەوە و
لەگەڵ ئازاردا کۆچ بکەن.
بێ دەنگییان ئەچەقانە چاوی یادمان.
بیرتان نایە ! یەکێ نەبوو لەژوور سەری
تەرمی پەیمانی "سیڤەر" دا
ڕمی دەنگی داچەقێنێ
بیرتان نایە ؟
ـ نیشانەیە هەموو هەڵکەندنی دارێ
باڵندەکان فێرئەکات چۆن
بەباڵ بێچوو بگوێزنەوە بۆ کونە شاخ
فێریان ئەکات کەنیشتنەوە
چاوی ڕاوچی
لەتان وپۆی پیلانەکاندا ببینن !
ـ کەهەڵفڕین
ئاوڕ لەو لقە بەنەوە.
نیشانەیە لق شکاوە

لق پوازی چوارەمینی
داتاشراوە !
ـ ئەم شاخانە "گەزنەفون "ی
کۆن ونوێیان
خستۆتە ناوئەشکەوتەوە و
دەمی ئەشکەوتیان بەتەرمی شەهیدەکانم بەستووە !
پشوو نادا
چەك زمانی کێڵگەی ئەو جوتیارانە ئەزانێ
کەهەوارو
دیوەخانی بەگ تێی ناگا.
باروتی گڕ لەزەمینی گیانا ئەڕوێ.
چەك لەگەڵ مردندا ئەدوێ.
چیتان ئەوێ ؟ !
کەگوێتان نا ، کەگوێمان نا
بەدەلاقەی دەرگای برینی شارەوە
چیمان ئەبیست ؟
ـ لەکێڵانی خەمەکانی ئەم شارەدا
وشە ئەبێتە خەنجەر و
ئەکرێن بەقەدی شیعرەوە.
وشە ئەڕوا وئەگاتە شاخ
وشە ئەبێ بەباو بۆران
ئەبێ بەشەوبۆ بۆ قژی

مانگی کوژراوی دەزگیران.

چی ئەبیستن ؟!

چی ئەبینن ؟!

ـ لەناو گەڕەکی گریانی هەژارانا

ئاخێکمان دی

سەریان ئەبڕی

ئاخ بوو بەگوڵ

لەشاخ ڕووا

ئاخ بوو بە کەو

بۆ لای بەفری

یار هەڵ فڕی.

چیتان ئەوێ ؟!

ـ کەو نەخرێتە ناو قەفەزی پایتەختەوە

گوڵ نەڕنرێ و نەبرێ بۆ میر.

ـ ئەم کێوانە لەسەر پشتیان

کاسە سەری دێوی ڕەشی

چاخەکانیان هەڵ چنیوە.

پشوو نادا

ئەسپی خوێنی ئەم شاخانە

لەو ڕۆژەوە ئەحیلێنن

کەهۆگری غار کردنن لەدۆزەخدا

لەوڕۆژەوە ئەحیلێنن ، پشوو نادەن

تەماشاکەن

تیشکی زامدار ئەوا بەشانی ئاسۆدا

بەرەو ژوورە.

شەقاوی دەنگ

بنکەی بیستن

لەگوێ ی ساڵدا ئەکاتەوە و ،

لەژوورەکانی کۆشکی "ڕەشید " دا ئەگرمێنن.

بارانی دەنگ

پەڵە لەسنگی سەنگەری

دە ساڵەدا

ئەداو بەتاو

دائەکاتە سەر شانۆی خوێن

ـ ئەزانن بۆ هەوری ئێمە

قەت بارانی لەبار ناچێ ؟

ـ هەژارەکان ڕەنگیان تێکەڵ

بەهەوری تینوو کردووە.

هەژارەکان ناونیشانی شاخەکانیان

لەسەر روومەتی برسێتی هەڵکەندووە.

هەژارەکان ئالآی دڵی

ئایندەیان لە ئێستەوە

هەڵکردووە .

پشوو نادا

ئەمە ڕێگەی ئەو چاوانەن گلێنەیان
لەقۆناغی مەرگا تۆو کرد
بەئەژنۆ مۆری بەردەمی ترسیان نەکرد.
پشوو نادا
ئەسپی خوێنی ئەم شاخانە
لەو ڕۆژەوە ئەحیلێنێ
کە ئەستێرەی قوربانیی خۆی
لەگۆمی سەنگەردا دیوە.
لەو ڕۆژەوە هەوری حیلەی ئەگرمێنێ
کەخۆی بەتۆفانی سەدەی ،
مردن بەپێوە ناسیوە.

1974/2/6

ئەم شیعرە لەپێداچونەوەدا بۆ دووەمجار دەستکاری کراوەتەوە و هەندێ ئاڵوگۆڕی بەسەردا هاتووە.

گەشتێك

یەك شەمەیە..
جادەكانی ڕوو لەباخی "هیرۆ سترۆ "
جووت جووت دڵدار هەڵ ئەفڕێنن
بۆ ئاهەنگی دوای نیوەڕۆ.
"هیرۆ سترۆ" ی شاژنی گشت
باخچەكانی نێو "بۆ خارست"
لەچوار لاوە
دەرگای سەوزی میوانداری
وا لەسەر پشت.
دارستانی سنەوبەری
نیوە هەتاو
نیوە سێبەر.
شەوقانەوەی فوارەی ئاوی
بەر تیشكی خۆر
چیمەنی تەڕ.

دەنگی باندی مۆسیقایەك
شەپۆلی "با" ڕای ئەژەنێ ،
جارێك وەكوو بگری وایە و
جارێکی تر پێ ئەكەنێ ،
تەزووی فێنك
بەدەروون و گیاندا دێنن
ئەتدەنە دەم خۆزگەی فڕین
باڵ پێ گرتن.
بەسەر شەقامی بەرد ڕێژدا
جێ.. جێ.. تەڕی باراناویی
هێدی.. هێدی وا ئەڕۆم و
ڕووم كردۆتە گۆمی چاوی.
هەڵڕوانینی ڕۆژهەڵاتیم بۆ دەورو پشت
هەنگاوی خاو
ئاوڕی زۆر، حەپەسان و
شان لەشان دان
ئێستی ناكاو !
ـ ئەی فریشتەی بوخارستی
ببورە لێم
یەكەم جارە
كەوی عومرم
خۆی لەقەفەز دەرباز بكاو

ئازاد بفرم.
لەم گەشتەدا چاوی برسیم
لەچەند شۆخی نازدار ببڕم ؟!
بەکامێرام لێرەو لەوێ
چەند دیمەنی شیرین بگرم ؟!
هەر ئەڕۆم و "هیرۆ سترۆ"
قۆڵی شیعری لەقۆڵمایە
هەر ئەڕۆم و بۆنی کچ و
شەقامی گوڵ دوایی نایە .
لەم پێچەدا پەیکەرەکەی
سەری "گۆرکی " ئەموەستێنێ
وا شەماڵێك بۆنی بزەی
سمێڵی ئەو بۆ من دێنێ .
لەوپێچەیشدا "مایکۆفسکی"
تەوێڵ پانی ، قژ ئاڵۆزکاو
لەسەر سەکۆی کۆنکرێتی ی
ڕاوەستاوە
ڕوو لەهەتاو .
لەناوەندا "ئیمنیسکی"
دەستی چەپی بۆ هەوارێ
ڕاکێشاوە
کە سەربەستیی

ڕەشماڵی خۆی تیا هەڵداوە .
ئیمینیسکی !
ئەی لووتکەکەی
مانگی شیعر لەسەر کردوو .
ئەی بەخۆڵی ڕۆمانیا
چاوی وشەو بەهرە ڕشتوو .
بابەر لەوەی تێپەڕم و
"هیرۆ سترۆ " بەجێ بێڵم
سەری شیعری بچووکی خۆم
لەبەر دەمتا دانەوێنم .

1980

كفن دز – ئەكتەر

هەناسەدان لەناو سنگی ولأتێكدا
كە سییەكانی بەبارووت داگرنەوە !
چی بەسەردێ ؟!
ـ ئەمە ڕاهێنانی مەرگە ، كاتێ كەخاك
ژان بەدووانەی
شەوی بوومەلەرزەو بوركانەوە ئەگرێ !
ـ هەناسەی تۆم كەهەڵمژی
نمەی بارانی بینینم
ڕژانە سەر
گۆنەی پایزێ و سەوز بووم .
هەناسەدان لەناو سنگی ولأتێكدا
كە سییەكانی بەبارووت داگرنەوە
ڕاهێنانی مەرگە ودەستەمۆكردنی بەوری ترسە
لەبێشەلأنی ئاگردا .
هەناسەدان لەنیشتمانی دووكەڵدا
گەشكردنەوەی پشكۆكانی

ژێر ئێسکێکه
هەڵقرچانی :
بانگ کردنه لەباڕەشێ
چنگی لوورەی بخاته ناو
بەستەڵەکی مێژووەوه
لافاوی نووستوو هەستێنێ !
ـ هەناسەتم کەهەڵمژی
ڕەنگم بوو بەدەنگی هەڵۆو
لەناو هەوارا دای چەقانم
ڕەنگم لەدەنگتا گرتەوه
بیرکەرەوه : لەوگەشتانەی ، لەوسەفەره درێژانەی
کردمان ونەگەڕاینەوه ..
ماڵ ئاوابێ ! گریان له ناو
دەربەندەکاندا بەستوێتی !
ماڵ ئاوابێ ! دایکم ئەڕوانێته مەرگم
بەر لەوەی هێشتا مردبم
ماڵ ئاوابێ ! هاتی و برسێتیت هێناوه بەپیرمەوه
ماچم کردی و ماچت کردم
ـ لەم ناوەدا
دۆزەخ لەبەهەشت چووز ئەکرێ !
لەم ناوەدا پرۆژەکان له ـ خوێن ـ ەوه
وزەی ڕوناکی وەرئەگرن .

کامە شەهید پرسیوێتی
ئەو چەقۆیە سەرم ئەبڕێ ؟!
کام قوربانی هات و وتی :
مەرجی مردنم بۆ دانێن !
لەم ناوەدا ، هۆزی مەرگ هەڵبژاردن،جێنیشتەیە .
لەم ناوەدا تەنها بەفر فریشتەیە .
هەناسەدان لەناو سنگی وڵاتێکدا
کە سییەکانی بەبارووت داگرنەوە
خۆر چی لێدێ ؟
ئەمە وەرزی
پەڕینەوەی تیشکە بەسەر شوورەی هەموو نێزەکاندا و
گرتنە باوەشی لوتکەیە .
پەڕینەوەی برسێتیەیە .
گوێ بگرن ! نان لەناو خەوا هاوار ئەکاو
هەژارەکان هەڵ ئەسێنێ .
مەیگۆڕنەوە ! ئێوە هاتوون دەم و چاوتان
لەکفن دزە کۆنەکان بسەننەوە
مەیگۆڕنەوە ! ئێوە هاتوون گۆڕی دنیای
تاوانەکان یەکە .. یەکە هەڵبەنەوە .

ـ 2ـ

لە"بیافرا " ی ناو "سینا "دا

کەدەسکەنەی قژیان کردی

هەرچی دڵداری دنیایە

بێ قژ بینیم .

ئەی دڵدارە بێ قژەکان

قژی خۆتان ئەوێتەوە ؟!

یان بارۆکەی دەلاڵەکان لەسەر ئەکەن ؟!

یان سەرتاشخانەی سۆزانیی ژێردەواری

سفر تاشی

"101"ی ئەم جیهانە

لەبیرئەکەن ؟!

سه رەتای 1974

ئەم شیعرەش بۆ جاری دووەم و لەکۆتایی هەمان ساڵدا کەمێك گۆڕانی بەسەردا هاتووەو دەسکاری کراوەتەوە .

بەهارە شیعرێك

وەكوو درەختێكی تەنیای
بەر زەردە پەڕ
لەپاڵ دەوەنی گردێكدا
ڕاوەستاوم
سەرو مل و تا ناو قەدم
لەبەر هەتاو
قاچ و قول و تا ژوورئەژنۆ
نوقمی سێبەر .
بەرامبەرم :
كێوی بەردیینی گەردن لووس
وەك دیواری شووشەی شین باو
ڕێك هەڵكشاو
كەگلێنەم ئەفڕێ بۆلای
وەك سەرنجم هەڵبخلیسكێ
چاو ئەتروكێ وكزە بایەك
كالانە پڕ ئەكا لەئاو .
لەم لاشەوە تەم ومژێ
وەك قژی خاو
بەدەم "با"وە

دێت وئەچێ وجارێك ئەچێتە سەرلەشی
بەفری نووستوو دای ئەپۆشێ و
جارێکی تر وەکوو هەڵبێ
بەرەو دواوە
بەرەو دۆڵی ئەودیوی شاخ
مل ئەنێت و بەهێواشی دائەگەڕێ .
لەو لایشەوە لووتکەی تیژی
شێوە خەنجەر .
پەڵە هەورێکی سمیوە و
چەتری سپی
هەڵداوە لەسەر تەوقە سەر .
لەبناردا و لەسەر ڕووبار
کەشەوقی ئاوێنەی ئاوی
چەپکە پرشنگ
ئەدا لەپەڵکە گیای دەشتی
ڕاکشاوی تەختی کەنار .
پۆلە ماسیگرەی سپی
سپی وەکوو گوڵی چوالە
باڵ وەر ئەدەن لەتەنکاو و
تنۆکی سارد ئەپرژێنن
لەدەم وچاوی هەڵاڵە .
بەلای ڕاستدا پەڵە چنار

لەجۆگەدا قاچی تەزیو
لەرەلەر و خشە خشی گەلاًی گوارەی
وەك ختووکەی لامل بدا
دائەچلەكێ و پێ ئەكەنێ ولەنجە ئەكا
چلێ بەرزی گەردانە زیو .
بەلای چەپدا :
ڕێگەی نسرمی ناو دەربەند
ئەم بەر .. ئەو بەر
هەتا ئێستەش دەست و پەنجەی
دارستانی شین هەڵگەڕاو .. لەگۆ كەوتوو
بنچك لە ژێر بەفرا خەوتوو
كەسەرنجی زیاد لێ بگرم
من لێرەوە لەسەرماندا
وەك شۆڕەبی هەڵ ئەلەرزیم .
ئێوارەیەو خۆرنشینە و هەر وەستاوم
لەوساكەوە پەیكەرێكی بلوز شینم
هەردوو دەستم لەگیرفاندا و نەجولاوم .
ئەوا ئێستەیش
لەدامێنی زەردو سوری ئەم گردەدا
تۆ ئەبینم ئەی كچی جوان !
كراس وكەوای پوولەكەت ،
نێرگزی قژ ،

بریسك و هوڕ
بریق و باق
وەك گزنگ و دەنكە تەرزە
وەك پوولەكەی پشتی ماسی
گۆمی زۆر ڕوون ،
وەك پزیزكی ئاگری شوانی
بەقەد پاڵەوە سووتاوم ،
وەك دڵۆپی هەڵپرژاوی
سەر قەڵبەزە
هەزار تیشكی
ڕەنگاو ڕەنگ ئەدەن لەچاوم .
گەرای سەدان شیعری بچووك
لەناو ناخی مندا ئەخەن .
بەئەسپایی و بەژێی دڵم
زۆر مۆسیقای دەنگ سیحراوی
نەبیستراوم بۆ لێ ئەدەن .
ئەی شۆڕە كچ !
ئەبێ چی جوانتر بێ لەتۆ ؟
مەگەر تۆزێكی تر وەختێ
كەتاریكی بەپەلەپەل
بۆ ئێرە دێ
من ئەڕۆم و

ئەو لەجێگەم دائەنیشێ .
وەختێ لەگەڵ
دەنگی سەوزی "خالقی" دا
سوار ئەبم و
بەرەو شار ئەگەڕێمەوە
وەختێ لەپڕ
لەسەر ملەی تاسڵوجەوە
لەودیو جامی تاکسیەوە
"سلێمانی" م دەرئەکەوێ
مەگەر هەر ئەو لەم شەوەدا
لەو دوورەوە
شەپۆلی درەوشانەوەی چاوەکانی
تیشکی مرواری بەردەمی
هەڵڕێژراوی
وەك کراس و کەوای بەرت
پوولەکە چن ..
مەگەر هەر ئەو
وەك تۆ جوان بێ و بگاتە تۆ و
بەهەر دووکتان شیعری جوانیش
بدەن بەمن .

بەهاری 1984

لەسۆفیادا

ـ 1ـ

ئەوا ئێستەیش

گەیشتینە بەردەمی سۆفیای سەوز

کەهەر وەکوو سنەوبەری تیتك تەڕی دوای باران

خاوێن ..خاوێن, لەش برۆنزیی،بریقەی دێ و

لەودوورەوە زەردەی بزە

ئەدا لەدەم وچاومان.

٭ ٭ ٭

لەپەنجەرەی واگۆنەوە سەروملی دەرهاتووم

ئەڵێی هێشووی بەردەمی ڕەشەبایە

هەردوو چاوم نیوە نووقاو ئاو تێزاو

دنیا ئەفڕێ و کەم خایەنە ئەم پەلەی تەماشایە .

٭ ٭ ٭

لەجۆلانەی ناو بالقۆنی سەر نهۆمی بەرزەوە

وەکوو لەشم خەیاڵم ڕائەژەنم ..

بۆبەرەو خوار ، بۆبەرەو ژوور ڕوانینم
دێت و ئەچێ و
ئەوەی خەڵکی نایبینێ من ئەیبینم .
★ ★ ★
کچ بەچەپك زەردوسوور
شەقامەکان گوڵدانن
ئەوە بۆیە ئەمجارەیان شیعری سپی هاوینەم
بۆن خۆشترین عەتری وشەی
گوڵزاری ناو دیوانن !
★ ★ ★
ئەی کچانی لەش کەروێشکیی نەرم ونۆڵ !
لەبەر هەتاو پێستی شان ولامل تانیوەی قۆڵ
وەکوو ڕەنگی قەیسی گەیوو لێ هاتوو
من ئەمزانی ئێوە کوشتەی
تیشکی خۆری بەتاون ،
بۆیە منیش هەتاوی سووری هەڵبەستی
خۆرهەڵاتیم لەچاودا بۆ هێناون .
ئەی کچانی پۆشاك سادەی نێو باخچە !
من بۆپووزیخڕو قەڵەو،لەرەی مەمك وگوڵمە گۆشتی بەرچەنە
بۆ پیرۆزەی چاوی شین وزەردەخەنەی بەشنە
بۆ پل و پێی پچکۆلانە و سەری پەنجەی وەك گێلاس
بۆ گەردنی یەك قولانجی و لووتی قنجی یۆنانی

شاعیرێکم شیعری کێویی بۆنکەرم
بۆکوێ بڕۆن من لەوشوێنە ئامادەو
جارێ سێبەر ، جارێ سروە و
هەندێ جاریش پەیکەرم .

★ ★ ★

ئەی سۆفیای قشتیلانەی هەمیشە ڕەنگ حەمامیی
پەساپۆرتم پۆلیسەکەی بەرباخەڵ !
ئەڵێ ئەبێ بەجێت بێڵم ، بڕۆم بۆ ڕۆژی دوایی .
ئەوائێستەیش ئەی سۆفیای ڕۆح شیرین
باپێش ئەوەی هەردوودەستی دۆعا خوازییم هەڵبڕم
ڕووبکەمە ئارامگاکەی "دیمترۆف"
تالەوێدا منیش وەکوو هەزاران
خەڵکی دنیای ئازادیخواز ڕیز بگرم .

ـ 2ـ

وەك کشتەکی هەزار مووررووی ڕەنگاو ڕەنگ
چەتری سەر سەر لەبەر هەتاو
ڕیز بەستووە و کشاوە
ڕوەو دواماڵ ، جێ نزرگەی دیمترۆف
هەنگاو وردە ، بەوچانە و وەستان زۆر
مەگەر کۆکە یان پژمینێکی ناوەخت
بیشڵەقێنێ گۆمی مەکسی

ئاپوورەی خەڵکی بەر خۆر !

* * *

پاسەوانی قۆزی بەردەم ئارامگا

دەس لەسەر چەك هەر ئەڵێی بووە بە بەرد

تروکەی چاو ، بزاوتنێکی نیگا

مشەمشێ ، هەناسەیەك ، لەرزینێ

نابیسی و بەدی ناکەی

چەند بوەستێ و چەند بڕوانی و سەیرکەی !

گۆشت و خوێنە ؟ یان مۆمیای بێ گیانە

دوا ڕۆیشتنیش ئەم دوو شتە

لە لات جێگەی گومانە !

* * *

کە سەر ئەکەی بە ڕاڕەوی

نیوە ڕووناکی نزما

وەکوو خەوبێ ترسێك گیانت دائەگرێ

ڕیزی باریك هەتاکوو زیاتر بتبا

هەیبەتی شوێن ، قوببەی بەسام ، ڕێی مەڕمەڕ

مەشخەڵی سەرگاردی وەستاو لە سوچدا

خورپە خورپی سەعاتی دڵ خێرا تر ، گورجتر ئەکا !

* * *

هەر خولێك و بەلای چەپا سەر سووڕا

لەسەر چرپای ناو شووشە بەند

"دیمترۆف" لەسەر پشت ڕاکشاوە
چەپکە گوڵ لەژوور سەرا
هەتا سەرسنگ داپۆشراو
دەستێکی دەرهێناوە
ئەڵێی بۆ سەر خەوێکە و ئێستە چاوی لێك ناوە !

★ ★ ★

ئەی پڵنگی سورو سپی ڕاکشاو !
بەپەیژەی دەنگی تۆدا
بولگاریا سەرکەوتە
سەر دوا پلەو دەستیشی
گەییە مانگی ئازادی
ئەی گۆرانیی هەژاران !
هەر بەڕاکشانەوە
تۆی ڕووباری بەهاژە
ڕۆژ نییە لێرەو لەویٚ
هەزاران هەزار شەپۆل
هەڵنەسێنیتە سەر پیٚ !

بەرگەڵو –1985

لەبۆدابست دا

ـ 1ـ

لەدوای شەوێك ، خەوی پچڕ پچڕی زڕاو
لووره لووری شەمەندەفەر ،
بەنووزەی درێژ .
زیکە زیکی پێچکە وفیشکەی
لەپڕو ناکاو .
شەقە شەقی دەرگایەکی
دووری دانەخراو .
دوای شەوێکی دەم بەباوێشك
تۆزێ گێژو وێژ ..
وەختێ تازە
هەتاو : کراسی ئەرخەوانیی
ئەکردە بەر :
"بودابست " ی دەمە و بەیانی .
لەناو ئیستگەی پووره هەنگدا
منیش دابەزیم ..

شوێن : گوڵجاڕی ئەو خەونەبوو
پێش چەند ساڵێ دیم .
⋆ ⋆ ⋆
سەرنجی لووس وەکوو ماسی
لەدەست دەرپەڕیو ،
خۆی هەڵدایە
"دانووب "ەوە
ناو ڕوباری زیو .
باڵای شیعرم هەر لەڕێوە
خۆی تیا نوقم کرد .
خەیاڵ تۆڕ بوو
هەزار تیشکی
ڕەنگاو ڕەنگی گرت .
لەسەر پردی مەڕمەڕ ڕەش بووی
دێرینەی تاق تاق
بریسکەی دێ
پایتەختەکەی
ڤژ گوڵە مێلاق .
⋆ ⋆ ⋆

ـ 2ـ

بۆ کوێ بڕۆم نامۆیی کورد
ئەڵێی سێبەرمە

نیگاكانی پێڵوی تەڕی
پەڕەی دەفتەرمە .
بۆ كوێ بڕۆم كوردستانم
هەر لەگەڵ دایە
لێرەیش —سیروان —
لەهاواری
ناو ـ دانووب — دایە !.
دانووب ! هاتم لە كەنارتا
برین بسرەوێ
لەجۆلانەی
ناوشەپۆلتا
خەوی لێكەوێ .
هاتم خەمی دارستانم
تۆزێ بە بادەم
بەسەر سنگتا
بازبدەم و
وەك منالْ ڕاكەم .
كەچی خۆشیت
تا بە لووزەو
بێتە گیانمەوە
ئاو سەر ئەكا لە پەنجەرەی
هەردوو چاومەوە .

چونکە دانووب ،شاییت بۆ من
عومری دوو ڕۆژە
بەڵام عومری شەونخونیم ..
ئێجگار درێژە .
⋆ ⋆ ⋆
ئەی "جولیتا " !
کچی دانووب !
بەرگی بەر ساکار
پێست تەنکی ، توێکڵ ناسك
هەناری ئاودار.
سپێنە ڕوون
لاسکی پرچ ، وەك پەلکی چنوور
ئاسکی ماڵیی ، سڵ نەکردووی
ناو هۆڵ و ناوژوور .
سەرسام مەبە !
مەلی نامۆی ئەم دەم وچاوە
باڵی ئەویش
وەك ولاتم
توند توند بەستراوە .
با لاملیش لەشەپۆلی
گەردنت هەڵسوێ
بەڵام چی بکەم

خەم گرتوێتی و
بزە نایگرێ ،
من ئەزانم تۆو بۆدابست
لەدانووبەوە
زۆر پەنجەرەی
شیعری جوانتان
بۆمن کردەوە
لەبەر تاوی بارانتانا
درەختی بەژنم
بەو چەند ڕۆژە
گەڵای تازەی
وشەی بۆ گرتم .
ئەی پاساری !
جریوەی تۆ ! زمانی ئەوین
کوێرەکانی بەهرەی وشکی
خستمە هەڵقوڵین
بەڵام جوانێ کچی دانووب
ڕێگەی سبەینێ
ئەمباتەوە بۆ وڵاتی
خەم تیا نشینێ
ئەمباتەوە بۆ ئەوشوێنەی
گوڵ تیا ئەکوژرێ

کچ لەنسێی هەژاریدا

سیس ئەبێ ئەمرێ .

ئەڕۆمەوەو یادگارتان

ئەکەم بەسەرین

بۆشەوانی

تەنیاییم و

دنیای خەو بینین .

بەرگەڵو 1986/2/17

دەفتەری

گۆرانییە غەمگینەکان

دەروونم خاڵییە وەك نەی دەناڵێ

هەوارێکی چ پڕ هاوارە بێ تۆ !

نالی

كۆست و چرا

ئەی گۆڕ هەڵکەن! ئێستەیش هەرئازاری ئەدەی؟.
کەدوا تەلەبەردی داناو یەکەم خاکەنازە گڵی
هەڵدایە سەر چاوەکانی
گوڵە گەنم فرمێسکی سپی هەڵ ڕشت و
ئەوچنارەی دڵمان لەسەر هەڵکەنیبوو
پڕ بەدەمی هەزارەها گەڵای وەریو زریکانی .
کەناشتیانی
لەژوور سەرت ڕاوەستابووم
" با" لەلانکەی تەمێکی ئەرخەوانیدا
بەهەردوو دەست تەرمەکەتی ڕائەژەنی !
ستونێك بووم لەودارستانی ئەوینەی
دەوریان دابووی
ـ باچراکە هەر داگیرسێ ونیشانەبێ بۆ گۆڕەکەی .
باچراکە هەر داگیرسێ و فووی لێ نەکەین .
ئەم چرایە لەدوورەوە
ئەستێرەی هیوا پرژێنە و ئەمانبینێ .

* باچراكه هەر داگیرسێ و نیشانەبێ بۆ گۆڕەكەی !
ـ باخەكەمان ناناسمەوە
گوڵە هێرۆی ڕەش هەڵگەڕاو
ملی كەچی خستۆتە سەر شانی دایكێ
ئەگریجەكانی ئاڵاون لەتوتڕكێ وبەری نادەن .
ئەگریجەكانی ئاڵاون
لە چەند كێلێكی ناو دڵی و سەما ئەكات !
ـ شانۆی خەڵوز چۆن بەژنی هەتاو ڕەش ئەكات ؟ !
ـ تەنیا باڵندەیەك مابێت هەر قاژووە
چاوتان لێیە ئەوەتا وا باڵەكانی
لەو پەڵە هەورانە ئەسوێ هێشتا سپین !
ئەوەتا وا دەنوك لەو پەنجانە ئەگرێ
كە تائێستە نەبوونەتە كۆڵەوژی پیرێژنە دۆزەخێكە !
ـ شانۆی خەڵووز چۆن بەژنی هەتاو ڕەش ئەكات ؟!
گەرووی دەربەند
تا تەنگتر بێت
"با" لەناویا
تیژ تر ئەڕوات و هەڵ ئەكات !.
كەناشتیانی
لەژوور سەرتا ڕۆژمێری
زەردەپەڕم ئەخوێندەوە
چۆن لێم ون بووی ؟!

ئەوسا هاتی و دەستی پرسیارەکەت گرتم
بەڕێو بانی تەمی ئاڵدا ئەتبردمەوە
دەنگی خۆمت ئەدایەوە بەگوێی خۆمدا
ئەتبردمەوە !
" ناتوانم لێت جیاببمەوە ، ئەمە عەشقەو
سەر بەگیانی سووتاوی شیعرم هەڵ ئەگرێ .
لەناو ئەودا ئەتوێمەوە
لەتوانەوەم دا پێت ئەگەم !
ئەبارێم وپەڵە لەناو ڕۆحتا ئەدەم .
ئەمە عەشقە و من ماچی خوا
بەلێوی مەرگی خۆم ئەکەم
ناتوانم لێت جیابمەوە "
هەردەکانم خستە بن هەنگڵی ژانم، سەرکەوتم و درەختەکان،
لەبەر دەمما گڕی عەشقیان لەخۆیان و چەم بەر ئەدا.
"ئاو" بوو بەنووروو بەدیدەی "مەولەوی" یەکانما هەڵڕژا.
بانگی پۆلە ئەستێرەی کاروانی دوورم ئەکرد. ئەهاتن و
یەك یەك ماچی، ئەوڕووبارەیان ئەکردم،
کەلەتەختی ناوچەوانما
ڕێگەی گەرمێن و کوێستانی ئەگرتە بەر.
ناتوانم لێت جیابمەوە
داگیرساوم
"داگیرسان"م بەستۆتە پشت

بەهەر کوێ یەکدا ڕەت ئەبم

ڕووناکی – دا ئەمەزرێنم –!

ـ کەڕووناکی و ڕەنگی زەردی هەژارەکان

تێکەڵ ئەبن

دوو ئاوانێ دروست ئەبێ

نائومێدی تیا ئەخنکێ .

ـ من بەسەردانێك نەهاتووم هەر گولاڵەت

لەپەرچەمی کچی تابلۆکانم بدەم .

هەر سەوزە گیاتم خۆش بوێ و

بۆن بەهەناسەی مێخەکی کەنار گەردنتەوە بکەم !

" سەرەتا بوو خۆم هەڵکێشا

لەدوو ئاوانی عەشقی تۆ

کەهاتمە دەر

لەشم هێشووی

سورە گزنگی گرتبوو

لەبەستێنی گۆمەکانتا

شەپۆلم پێچایە سەرو

بیرم لەکام شوێنتا قووڵ بوو

شۆڕ ئەبۆوە و باوەشی ئەکرد بەترسی

تووش هاتووتا "

ـ ئەی گۆڕ هەڵکەن! ئێستەش هەر ئازاری ئەدەی ؟!

کەناشتیانی

لەژوور سەرت ڕاوەستابووم

باڵندەکانیش هێلانەی چەند ساڵەیان

تێك دایەوەو لەچاو ون بوون ،

ـ من ئەمبینین گریان باڵی

فڕینیان بوو

ـ ئێمە کۆست ناوکی ژیانی بۆ بڕیوین

نەو، لەشم، گیانم،هێشووی سوورە گزنگی

گرتووەو ، چاو

لەقاژوو زۆر زۆر بەرزتر

ئەفڕێ و دیارە .

شانۆی خەڵووز چۆن بەژنی هەتاو ڕەش ئەکات!

گەرووی دەربەند

تا تەنگتر بێت

"با" لەناویا

تیژ تر ئەڕوات و هەڵ ئەکات

1978

پۆلە ئاوازێکی کۆچ کردوو

"ئـەم شـیعرە لەچـلەی چـوار هونەرمەنـدە بـچکۆلە گـەورەکانی کوردسـتاندا و لـەهۆڵی نەقابـەی کرێکـارانی سـلێمانی لەلایـەن شاعیرەوە خوێنرایەوە ."

کەمن هاتم
ئێوە کەستان لێرە نەبوون
کەمانچەیەك ناسیمێوە زانیی ماتم
هێواش هێواش
لەجێگەی خۆیەوە هەستا
هات لە تەنیشتی ڕاستمەوە
هەڵتروشکا
بێخشپە ، سووك
دەستی بە گیرفانی دیوانێکما گێڕا
چوار سوێسکە شیعری غەمگینی
لێ دەرهێنا .

★ ★ ★

کەمن هاتم
ئێوە کەستان لێرە نەبوون

"ئۆ کۆردوێن "ێ بەدییکردم
ناسیمێوە،
زانی منم ئەو ئاوازەی
بۆ یەکەم جار
فێرم کرد چۆن دەستی قاسپە و
شەماڵ بگرێ و
بچێت بۆلای نێرگزە جار .
هات لەلای چەپمەوە دانیشت
دەستی بەگیرفانی "لاوك"ێکما گێڕا
چوار نۆتەی قژ ڕەش و زەردی
چاوگەش چاوگەشی دەرهێنا
★ ★ ★
کەمن هاتم
ئێوە کەستان لێرە نەبوون
شمشاڵێکی لەڕو لاواز
هێدی .. هێدی
بەدەم ڕێوە
فووی بەزامەکانیا ئەکرد
جارێك سەری
بۆ ئەستێرە کشاوەکانی هەڵ ئەبڕی و
جارێکی تر کڕنووشی بۆ
خوڕە و هاژەی ڕووبار ئەبرد .

گەیشتە لام ، سوڕایەوە
لەپشت سەرمەوە ڕاوەستا
پەڕە پەڕە "حەیران " ێکی
کۆچەریمی هەڵدایەوە ..
بەژێر ڕەشماڵی ئاخێکما چاوی گێڕا
دەستی بردوو
چوار گمەی کۆترە باریکەی
هەناوی "دەروێش عەبدوڵلا" ی لێ دەرهێنا!
★ ★ ★
کەمن هاتم
ئێوە کەستان لێرە نەبوون
تەماشام کرد لەو بەرەوە
ـ باڵەبانێ ـ
لەجۆلانەی خاوکەرێکدا
ئازاری کلووە بەفرەکان ڕای ئەژەنێ !
ئەویش هات و لەبەر دەمما
تروشکەی کرد
دەستی بەناو سنگما گێڕا
چوار هەناسەی ساردو بەسوێ ی
گۆرانیەکانی "مامڵێ" ی لێ دەرهێنا
هەستان بڕۆن !
چوار برژانگی تەڕم وتیان

ئەو شیعرو نۆتەو ئاخانە
بۆ کوێ ئەبەن ؟!
لەگەڵ کرووزەی پەڵکە گیا و
وردەماسی و کارژۆلە دا
هەرچواریان پێکەوە وتیان:
ئەی شاعیرە خەمبارەکە !
کەئازیزان گرد بوونەوە و
هەموو هاتن
کەخەم لەسەر کورسی دانیشت
کەبێ دەنگیی سەر ڕوخساری ورد و درشت
وەك سێبەری درەختێکی حەپەساوی
دوای لق بڕینەوەی لێ هات !
ئەوساکە تۆ
لەزمانی گۆپکە و تەلی دڵمانەوە
پێیان بڵێ :
بۆ لەمەو دواو هەتا نووزەمان لێوە بێ
دەنگ وڕەنگ و
سیماو پەنجەی
" کارزان ، ڕێبوار ، ئازاد ، فەرمان "
لەگەڵ لێدانی ئێمەدا هەموو جارێ
ئەبن بەپۆلە ئاوازی سورو سپی و
لەدەرونی ئەم شارەوە

دێنه دەرێ
باڵ ئەگرن و بەرەو لوتکەی
کێوەکانی گشت کوردستان
ئەکەونە ڕێ !.

مایسی ـ 1978

فورات وچەند گۆرانییەکی غەمگین

بۆ "سەعدی یوسف "

1ـ ماسیگرە تەنیاکە

لەئاوی بەر زەردەپەڕ دا
بەلەمەکەی لەدوورەوە
سینییەکی درێژ کۆلەی
لووت تیژی لێوار زێڕینە .
لەناکاودا وەك بخلیسکێ
وەك قووت بچێ
لەلێژایی شەپۆلێکدا
دائەچێت و،لەپڕیشدا
وەك هەڵیدەن
سەرفوڕات ئەکەوێتەوە .
ئەی ماسیگرە تەنیاکە !
تۆ لەنێوان شەپۆلی تووڕە و هێمندا
خەمێکی تەمەن درێژی
منیش لێرە لەکەناردا

دار خوورمایەکی تەریکی کورتە باڵام .
تۆزێکی تر کەتاریکیی چڕتر بۆوە
درەنگانێ کەتۆ نووستی
ئەوسا خەمی تۆیش و فورات
بەجووت ئەفڕن ودێن بۆ لام .

2ـ مامزی ماندوو

پەنجەکانی "با"، بزێون
قژی بۆ دواوە ئەفڕێنن
پەنجەکانی "با"، نماوین
ئاونگ لەچاوی ئەزێنن .
لەفوراتەوە دێتەوە چاوم لێ یە :
بەپەڵە پەڵەی هەتاوی
دارستانی دارخورما دا
بەلارە لار ، تێ ئەپەڕێ
نیوەی لەشی لەسێبەردا و
نیوەکەی تر
تیشکی لەسەر هەڵ ئەپەڕێ .
بەڕێوەیە،
لارە.. لارە
لەمامزی ماندوو ئەچێ
هەردوو دەستی سەتڵ گرتووی

شل ئەبێت و بۆ چەند ساتێ
وچان ئەگرێ .
ئێستەكە ڕێك بەرامبەرم
ڕاوەستاوە
ئەلێ ی گوڵە هێرۆی سووری
دلۆپ لەڕوو هەڵپرژاوە .
ئەی ژنە دڵ غەمگینەكەم !
ئەوینی تۆ و ئاوی فورات
نەبوونایە
هەرگیز .. هەرگیز
من ئەم شیعرەم
بۆ نەئەهات.

3ـ هاوڕێی بچووك

"حسون" منداڵێكە لاواز
باریك ، سەر خڕ
وەك مارماسی فورات وایە
ڕەنگی وەك خورمای خەستەوی
چاوی وەكوو ترێ ڕەشكە !
"حسون" ئەی هاوڕێ ی بچووك !
ڕووی خۆڵاویی خۆتم تێكە
تەماشامكە

تۆ لەچاوتا
خەمی ئێجگار
گەورە گەورەی تیایە !.

4ـ شەوی حکایەت

وەك ئافرەتێکی زراو چوو
"با " ڕا ئەکاو ئەزریکێنێ
قژی درەخت ئالۆزکاوە .
شەپۆل چاوی ئەنوقێنێ .
لە ئاسمانی خۆڵە مێشیی سەر فوراتا
وەکوو لۆکە
شی ئەبنەوە پەڵە هەور و
وەکوو پەڕی کۆتری سپی
باڵ کراوی فڕکە کردوو
بڵاو .. بڵاو
دێنە بەر چاو
ئێستە دڵم
وەك هەنارێکی گوشراوە .
ئەمشەو لەبەر تەنیا زۆپای
ژوورەکەمدا،
بەرامبەر دایکە پیرەکەم
دائەنیشم،

چاو ئەبڕمە چاوی کزی.
ئەمشەو شەوی حکایەتە
"لاس وخەزاڵ " میوانمانن
گوێم بۆ دایکم ڕاگرتووە:
کە"لاس " ئەدوێ
کە "لاس " ئەڕوا
دۆڵ بەدۆڵ و
ڕەوەز .. ڕەوەز
من لەگەڵیام.
وەختێ وەنەوز لەناو چاوما
ئەکەوێتە باڵە فڕێ
هێشتا فورات ئەناڵێنێ و
لەولایشەوە
"لاس " هەر ئەڕواو ڕێگە ئەبڕێ.

5- دراوسێ

"أم سعد " دراوسێمانە
وەك دووکەڵکێش
تەمەنی ئەو ڕەش داگەڕاو
دەم وچاوی
نانی سووتاو.
بالأی لەلقە دار خورمای

وشکەوە بووی
پەنا تەندوورەکەی ئەچێ .
ناسۆرێکە وئازا ئەژی
هەر یەك شتن
دەست و پل و کۆڵە وژی .
وەکوو ڕۆژگاری بیابان
ئەمیش لەبەر کڵپە و گڕا
سیمای داخە .
وەکوو شەوگاری بیابان
ئەمیش قسەی خۆش و فێنك
وەکوو سروەی ڕەزوباخە .
وەك ناعورەکەی ئەوبەرمان
چۆن خول ئەخواو
قەت ناسرەوێ
ئەم "أم سعد " ە یش
ئازارێکە بەپێوەیە و
کەس نازانێ
چ وەخت ئەنوێ!

6ـ لەکەناردا

لەناو پەنجەرەی هەورەوە
مانگ وا سەری دەرهێناوە

هێدی .. هێدی
زیو پرژێنی فورات ئەکا
تاڵە تیشکی هەڵ لەرزیوی
بنی ڕووبار
وەك گەردانەن
وەك پلێپلەن
گوڵ و گوارەن .
وەك ژنەکەم ، شەوێکە : مات .
کز دانیشتووین
لەسەر لمی هێشتا گەرمی
گوێ کەناریش
کچە گەورە چاو ڕەشەکەم
دوانزە ساڵان
تریفە ئەیدا لەقژی
کڵاو زەڕی ئەکاتە سەر .
بەچیچکانەوە خەریکە
یەکە .. یەکە
هێلکەی تەڕی شەیتانۆکە
ئەچنێتەوە
ئەوەتا وا
کچە گەورە چاوڕەشەکەم
لەبەر خۆوە

وەكو چەپكە گوڵێ ژاكاو
گۆرانی یەك ئەدا بەدەم فوراتەوە:
"هۆكوردستان ! ..هۆ ژیانم !"
من و دایكی لەیەك كاتا
بەیەكەوە سەر هەڵئەبڕین
بەبێ ئەوەی پێ بزانین
بێ دەنگ .. ئەگرین !

1982

هاودەم

ئێوارەت باش! ئەی "فورات"ی
لەشاخەوە بەڕێ کەوتووی
هەناسە سوار.
ئەی دایکی ئەگریجە تەڕی .کۆڵوانە! تەم.
ئەی پشتی دەست دەماراویی
شینو دیاری هەردوو کەنار.
ئەی هاوڕێی شڵەژاوی خواروخێچ ڕۆی
دەمێ تیژو
دەمێ هێواش
ئێوارەت باش!

★ ★ ★

تۆ نەبی چۆن.. من ئەم ژەنگی بێزاری یە
کە سەعاتی ژینی گرتووم لێم بێتەوە؟!
هەر تۆی تەنیا لەم مەڵبەندە تەریکەدا
بێمە لاتو گوێم لێ بگریو لەباوەشتا
لەناو جۆلانەی شەپۆلی بێ سرەوتتا

وەك كوڕی خۆت
دەس بەقژی بژما بێنیو
شپرزەییم ڕا بژەنی.
منیش لە سەر خۆو بەچرپە
ئاخو داخی
شیعری خۆمت بۆ هەڵڕێژم
لە قوڵاییو نسێی سنگتا
گڕەی هەناسەم بنێژم.
تۆ نەبی چۆن من ئەم ژەنگی بێزاریەیە
کەسەعاتی ژینی گرتوم لێم بێتەوە؟!
هەر تۆی تەنیا لەم بەستێنە خامۆشەدا
ئەی هاودەمە شیرینەکەم!
من دڵم پێت بکرێتەوە.
★ ★ ★
لەبەر دەممای چاوم لێتە
وەك لەسەر لا ڕاکشابی
دەستێکت وا لەژێر سەرتاو
ئانیشکت خستۆتە سەر لم.
شەپۆلی نیگات پرشە پرش
تیشکێکی زەرد ئەدەن لە من.
منیش لەسێبەری کڕی
دار هەنجیری گەڵا پانا

کە هەتاوی تین تیا نەماو

بە پێ دزکێ بە باڵایدا هەڵ ئەزنێ

ئینجا وەك سەرەتاتکێ

لەناو پەنجەرەی چڵانا

ناو بەناوێ

دەرئەکەوێ‌و دەرناکەوێ

من لەوێدا بەچوار مشقی دانیشتووم‌و

خەیاڵیشم وردە وردە

وەك خۆری ئیستەی باکوورت

پشکۆ ئاسا

لەناو تۆ دا نقوم ئەبێ.

★ ★ ★

دوور لەیاران

دوور لەوڵاتی گوڵ عومەر

ڕۆژانی ڕەنگ خۆڵەمێشیم تێ ئەپەڕن

پەرت پەرت وەکو دوکەڵی سەر

ماڵانی دێی لای ئێواران.

پەستیی وەکوو قەوزەیەکی

مەڵاسی لینج

گیانی گرتووم.

ئازارێکی گرنج.. گرنج

وەك گرنجیی بەژنی ڕەقەڵەی دار خورما

دڵنیاییم ئەڕوشێنیٚو
چرۆی هەستم زامدار ئەکا!
گەلیٚ خەونم
وەکوو ماسیی لە ئاو کراو
هێشتا چاویان زەقەیان دیٚو
بەڵام خنکاو!
ئەم ڕۆژانە وەکوو ژاڵە
لەناو زاری عومری مندا
تامیان تاڵە.
بەڵام ئەی ئازیزانی دوور!
ئەی هاوەڵە شیرینەکان
لەهەر کویٚ هەن
یادتان وەکوو سێبەرەکەم
لەگەڵمایە..
نامەو وێنەی ڕەنگاوڕەنگتان
لەناو گیرفانی دڵمایە.
خۆشەویستیو تاسەی دیداری ون بووتان
دیوانی شیعری تازەمەو
لەناو دەفتەری ناخمایە.
★ ★ ★
شەوباش! شەوباش!
تۆ شەو کوێر نیت

ئەی دایکی نامۆیی‌و سەفەر.
ئەی هاوڕێ
ئەی فوراتی بەناو تاریکیا ڕاکەر.
گەرچی ئیستاکە تەماشام
وەکوو مەلێکی باڵ شکاو
ناگاتە لات
تا مل هەڵسوێ لە ژێر چەنەو
ماچت بکات.
بەڵام هاژەت وەکوو دەنگی
مێژووی بەسام
وەکو دەنگدانەوەی دەربەندی
کپی لەبەر شەوقی مانگەشەودا سەرسام
زوڵاڵ.. زوڵاڵ
ئەگاتە لام
ئەی هاوڕێی قەت نەنووستوو!
من خەوم دێ‌و
ئەچمەوە لای ماڵی چۆڵ‌و
ژووری تەنیای هەناسە سارد
تا سبەینێ لەم ئاستەدا
بەیەکتری ئەگەینەوە
ئەی هاودەمی تاق‌و تەنیای

غەریبیی من

شەوێکی شاد!

1984

چەپگەرد

ئەو ڕۆژەی تۆ
دڵت وەکوو
کانیی گوندێکی چۆڵکراو..
یان پەل‌و پۆی درەختێکی
بەپێوە گڕ تێبەردراو
یان چۆلەکە باوکەیەکی، زەڕنەقووتە
لەهێلانەدا سەر بڕاو..
یان وەك چاوانی باخانی
(باوەمەردە)و قلیاسانی
ئەو ساتانەی
لەسەرە ڕێدا بۆ نالی‌و کۆچی نالی
وەك ژنانی سلێمانی
وەکوو ئەرخەوانی سەیوان
هەموو گەڵای قژیان ڕنی‌و
وەك (تانجەرۆ) بەکوڵ گریان.
ئەو ڕۆژە تۆ

دڵت وابوو
ئەو ڕۆژە تۆ
باوکی هەموو خەمی شار بووی.
هۆرەی گریانی قەرەداخ
لانکەی ژانی
قەت نەسرەوتی
داروبەردی سەرچنار بووی.
ئەی هاوڕێی فەرهەنگی خەم!
لەناو پەرژینی تەمەوە
تارماییمو چاوم لێ یە..
چ ڕۆژێکی وەیشوومەیە
چەپگەردی کۆست ئائەمەیە!
ئەی شاعیری
گەورە کچی شیعری قژ زەرد
جوانەمەرگ بوو!
گەردەلوولی "وەی" ئەمەیە.
ئەی هاوڕێی ئەژنۆ شکاو!
شارۆچکەکەت زۆر بچووکە
کەچی کراسی خوێناوی "کەژاڵ" ی تۆ
لەم ساتەدا!
بە بەری دنیاش گەورەیە!.
ئەی شاعیری فەرهەنگی خەم!

ئەو ڕۆژە تۆ دڵت وابوو
هەر هەمان ڕۆژ منیش وێڵی
دوای شیعرێ بووم
بەژنی وەکوو بەژنی خەمت
کەڵەگەت بێ
وەکوو ژاڵەی بەر پەنجەرەی
ژوری داخراوی کەژاڵ
هەموو شەوێ
چاوی گوڵیان
بەفرمێسکی درشت مەست ئەبێ.
شیعرێ.. شیعرێ
وەك چاوەڕوانی ئاوێنەو
شانەی قژی‌و
جانتای دەستی
وەك چاوەڕوانیی لاپەڕەی
هێشتا سپی ناو دەفتەری.
وەك تاسەی چاکەتی شینی.
وەك تەنورەی خۆڵەمێشیی
بەرگی سێ ساڵی خوێندنی .
شیعرێ.. شیعرێ
وەك تاسەی قەڵەم بۆ پەنجەی
وەك گوڵەباخ بۆ ئەگریجەی.

وەك چرپاكەی بۆ خەوتنی
وەك شەوقی هەیوانو ناو هۆڵ
چاوەڕوانیی جادەی بەر ماڵ
زەنگی دەرگا..
بۆ هاتنەوەی، دابەزینو گەیشتنی.
شیعرێ، زریكەی تاڵە مووی
قژ ڕاكێشان!
ڕەنگی شینو ڕەنگی مۆری
جێگە داری شانو قۆڵو ڕانی تیابێ.
ڕەنگی پەڕیوی وەك لیمۆی
سیسو گوشراو.
زەردەخەنەی كارتی دەرچون.دوا پرتەی مۆمێ كوژاوە.
دوا هەناسەی ئاسكێ سپی.
شیعرێ ورشەو پرشەی سوورمەی
سەر تەرمەكەی ئەوی تیابێ.
بەڵام ببوورە هاوڕێم
هاوڕێی سەیوان!
ئەی هاوڕێ ی قۆڵ بە قۆڵی
كۆستا كردوو!
ئەی هاوڕێی لەسێ ڕۆژا
ڕیشو سمێڵ
كاكۆڵی قژ

گوڵی سپی گریاو.. گرتوو.
ئەی پەیژەی خەمی بانیژەی
پلە شکاوی حوزەیران!
ئەی ڕەشە ڕێحانەی وشەی
سەرمەزاری گشت "کەژاڵ"و
گشت دڵدارێکی کوردستان.
ببوورە لێم بۆ ئەو شیعرە
ئێجگار گەڕام
بۆ هەر شوێنێ کەژاڵ چوو بوو
هەر جێیە بۆنی گوڵە زەرد
ئەو قژەی ئەوی گرتبوو.
منیش بۆی چووم
بۆ ئەو شیعرە گەلێ گەڕام :
لەپاسی هەژدە نەفەری ڕێی هەولێردا
سەر کورسیەکان
ژێر کورسیەکان
ورد ورد گەڕام .
کۆگاکانی دەوری "قەڵا"
ناو جامخانە، سەر ڕەفەکان
ناو مشتی قوتوی ملوانکە
ژێر نقێمی موستیلەکان
هەمووی گەڕام

بەرباخەڵو کلۆری گێرفانی هەموو
درەختێکی
شەقامی خڕی "شەست مەتری"
پۆل بەپۆلو
هۆڵ بەهۆڵی
زانکۆی زیزی
هەمووی گەڕام
کووچە بەکوچەی چیرۆكو
باخ بە باخی ناو هۆنراوەی.
کتێبخانەکەی "حەیدەری"
هەمووی گەڕام..
لێرەش گەڕام
ژێر چەتری پاسی سەرچنار- سلێمانی
بست بە بستی کەناری ئاو
ژێر پردەکەی، مۆلگەی ماسی.
دوورو نزیك
ماڵ بە ماڵی دەستە خوشکی
هەمووی گەڕام
ناو ئۆرزدی، سەر شانۆکان
شەقامەکان، کاوە، مەولەوی، تووی‌مەلیك
پیادەڕەوی تەنگ‌و نزمی
دڵ نسرمی

ناو قەیسەری
هەمووی گەڕام.
بەڵام ببورە هاوڕێم
هاوڕێی سەیوان!
ئەی قەڵەمەکەی گوڵ بەدەم!.
ئەی هەڵبەستە پشتێن ڕەشە
ڕیش هاتووەکەی
وڵاتی خەم!.
ببوورە لێم هەرچەند گەڕام
من ئەو شیعرەم نەدۆزێوە
باڵای خەمی بەقەد باڵای
ئەم کۆستەی تۆ کەڵەگەت بێ
وەك "کەژاڵ"ی گڵ بردوشمان
پەری یەکی شۆخو شەنگ بێ.

*لەکۆستی جوانەمەرگ بوونی "کەژاڵ"ی کچی
هاوڕێی شاعیرم حەسیب قەرەداغیدا وتراوە.

دەفتەری

سۆزو سووتانی گیان

ئەوەندەی ڕۆحی مەئیوس‌و مەلول تاریك ئەكا دنیا

ئەوەندەیش نوور لە ڕۆحی شادەوە ئەڕژێ بەسەر سەریا

گۆران

دۆزەخ

ئەو دۆزەخەی خۆشەویستیت
بۆ ئەم دڵەی داخستووە
تیایدا ئەژیم‌و گشت ساتێ سووتاندنم
لەئاوێنەی بڵێسەدا
عەشقێکە: باڵی نور ئەگرێ‌و
خوا دێنێتە پێش چاوانی
ژیانەوەی دوای مردنم!
دۆزەخەکەت دەرگایەکی
لەسەر ئەم ڕۆحە ڕەوەندەم کردۆتەوە
بەهەشت لەوێوە دەستی سەوز درێژ ئەکاو
ئەمفڕێنێ و
ئەمباتە ناو هەڵهاتنی سۆزی تۆوە.
"کەسۆزی تۆ ئەمگرێنێ
هەر دوو گلێنەم هەتاویان
تێ ئەکەوێ‌و توانەوەی من لەناو تۆدا
ئەبێ بە گوڵ خەندەرانێ‌و پێ ئەکەنێ"

ئاخ! لەبەر چی من بەبێ ئەو
هەڵقرچانو سوتاندنەی
لەیەك كاتدا
ئەموەرێنیو ئەمڕوێنی!
تاوێك چییە هەڵناكەمو قەت ناتوانم
ئارام بكەم بە سەرینی
ئا ئەم سەرە گێژەنەی خۆم؟!
ئەی دۆزەخی خۆشەویستیم!
واز لەم ئازارە مەهێنە
ئەو وەرزەی تۆی تیا نەبینم
خوایش نابینم!
شیعری بێ خوا
لەو چەمە مردوانە ئەچن
كەئاو ڕوویان تێ ناكاتو
هەرگیز هەور بەسەریاندا ناگرمێنێ!
ئەی دۆزەخی ژیانەوەم!
واز لەم سەرەی من مەهێنە!
هەڵیگرەو هەموو شەوێ
فڕێی دەرە ناو خۆتەوە..
لەناو تۆدا پێغەمبەرە شاعیرەكان
ئەڵقەی نەمریی بەدەوری
فریشتە گیان سپیەكاندا ئەبەستنو

فێرم ئەكەن چۆن لەكوانووی
یەك وشەدا
دەیان "مانا" داگیرسێنم!
ڕامكێشە ناو لرفەی كڵپەی ئەوانەوە
تابسوتێم ڕوناكترم
هەتا ئازار تێم بئاڵێ
عاشقێكی گەورەترم.

1979

قەقنەس

دیدەنیم کە
وام لەبەر ژووری دوا شیعرا ڕاوەستاوم.
چڕە دووکەڵی پێچ خواردووی
وەرزە نامۆی ئەم خەڵوەتەم
پەپکە مارن
لەژیلەمۆی ناو قەفەزی سنگما نەبێت
ئۆقرە ناگرن!
دیدەنیم کە!
وەرەو سەرێ بکێشە ئەو تەمەی بێزار بوونم
لەتەونی ئەم دووریەدا
هەڵی ئەپێچێتە گیانم
لوول، لوولم ئەداو
ئەمدا بەدەم ڕوبارێکی سەرکێشەوە
"ڕووبارەکە جڵەوی خۆی
بەدەس زەمانەوە پچڕان
ئەو هەر ئەوەندە ئەزانێ کە ئیستەکە

بخنكێنیٚو دەربەس نییە"
دیدەنیم كە
شانی ڕازم داداوەتە سەر لێواری
تاكە پەنجەرەی نیگای تۆ
من لەوێوە بازی تەماشام ئەنێرمە
سەر سەرەڕێی چاوەڕوانیت
بەم ڕۆژگارە
من ژانێكی كێویلەمو بەكەژی چاوەڕوانیتا
ئەچمە سەریٚو دێمە خواریٚ
دێمە خواریٚو ئەچمە سەریٚ
بەم شەوگارە
كەشتییەكم وەڕس بوونم ئەمپچڕێنیٚو
شەپۆلی وێڵ
ئەمدا بەنووكی تەڵزمە تیژەكانی
ڕۆخی ئازاری دنیادا.
چاوەڕوانتم
"باز ئەڕواتو كەدێتەوە
چاوەكانی لم خواردونی
تۆ ئەزانی لی تینوو هەتا ئیستە
چەند ئاسۆگەی خنكاندووە؟!
چەند هەناسەی دڵدارانی وەك "مەولانە"ی
كردووە بەژێر گردۆڵكەكانی خۆیەوە؟"

مەولانە نیم
بپرسە مەولانە دێتو
ئەو شارەزای کونو قوژبنی ئازارو
وڵاتانی خۆڵەمێشو هەڵوەرینە.
باسنگی خۆیت نیشاندات
جا ببینە:
چ کیشوەرێ جێگەی لەناویا بۆتەوە!
ـ چاوت ئەپەڕێتە پشتی سەرت ـ
ئەو، لە گەشتی بێدەنگیی ناو هەڵقرچانیا
خوا هاوڕێی ڕێو بانی بوو
ئەو، بازێ بوو دوو پرشنگی
لەچاوی خوا کردبۆوەو پێ یان ئەفڕی.
قەقنەسێ بوو
بەرز ئەبۆوەو.. بەرز ئەبۆوەو
هەتا لەشی لەئاتەشگەی
دەروونی یەزدان بەر ئەدا.
لەو سەرەوە لەگەڵ بەفری ڕۆحی ئەودا
کلووی فریشتەی سپی بوو
ئەهاتەوە بۆ سەر زەمین.
ئەی من چیبکەم؟!
مەولانە نیم
فریشتە نیمو

قەقنەس نیم.
باڵەکانی من بەگڕی دۆزەخی لەشم ئەسووتێن.
ـ گیانم ئەویـ
تەنیا دڵۆپی ئارامی مەولانە بکەیتە گەرووم
بەسە بۆ ئەوەی کە بچمە کۆڵی غەریبو
بەسە بۆ ئەوەی جڵەوی زریان کەمو
کێشی کەم هەتا بەردەمت!
مەولانە نیمو چاو لەخوا نەتروکێنم تا ئەسووتێم
مەولانە نیمو بەکوێریی بچم دەسی چاو ساغەکان بگرم
بیانبەمە بەر بارەگای
نهێنییەکانی مردنو هەرگیز سڵیش نەکەمەوە
ئەو بە بیابانی ئەوت:
ـ وا ئەزانی تینووم ئەکەیت؟
ئەی نازانی من دەم ئەنێم بە پلووسکی
نوورێکەوە، لەسەرچاوەی دڵی خواوە هەڵ ئەقوڵێ؟
وا ئەزانی کڵاورۆژنەی خەڵوەتەکەی هیندستانم
لێ ئەگریتو نازانی من
لەهەر کوێ بم، ڕۆژ لەوێیە!
گوڵە بەرۆژەیە عەشقم
لەگەڵ چاوی پاکی یاردا
پشکۆیە
ئەسوڕێتەوە

پێت ناگیرێ!
دیدەنیم کە
پزیزکێکی ئەو پشکۆیەم بۆ بهێنە.
ئەی مەولانە!
تۆ ئەوەندە لەبنی کانیی دڵی خوا ورد بوویتەوە
هەتا چاوت لەکالانەی هاتنە دەرێو بوون بە ماسیی
تۆ ئەوەندە گوێت بۆ بانگی دەغڵی برسیو
سۆزی هەژارانی ڕەوەند ڕاگرت،
تابیستنت بوون بەبینین!
ـ کوا مەولانە؟!
گۆمی لیخن دوورگەیەکی خۆی نوقم کرد
کەڕوون بۆوە لەداخاندا لێوی ڕۆخی
خۆی بۆ کرۆشت.
ئیستەش کە ئاو هاژە ئەکات
گوێ لێ بگرە ئەوە گریانە بۆ دوورگەیەو
باسی ئەکات!
دیدەنیم کە!
ئەم هاوارە
بێدەنگەی من، چۆن ئەبیسی؟!
کە وەڕس بوون ئەئاڵێتە دیدەکانم
لێڵیان ئەکات!
ئیتر سەرنج ماسییەکانی بنی ڕۆحی

تۆ نابینیٚ

خوام لیٚ دوور ئەکەویٚتەوە!

ـ بۆ ئەوەی لەخوا نزیك بیتەوە

لەدووریتا سەودا سەری سووتانی بەر

چراکەی بە..

بۆیە سامناکیی دارستان

لەچڕیدا خۆی مات داوە.

هەتا هەتاو بە برینداریی بیگاتیٚ.

بۆیە بیابانیش ئاوی ئاوارە کردووە

هەتا تینوو بەخنکاویی خۆی بیگاتیٚ..

دیدەنیم کە

چاوەڕوانتم!

بەغدادی –هاوینی 1976

کلّپە

بۆ ئەوەی تاقە گەڵایەك بخوێنمەوە
دارستانێك ئەنووسمەوە!
خۆت ئەزانی نە ئەچوویتە ناو ئەستێرکی
چاوی تاقە شیعرێکمەوە
گەر گەرداوم نەناسیایەو، زێو ڕوبارم
بەسەر کێوی، خەمە سەختو خزەکانما
سەر نەخستایە سەر ملەی ڕووتو تینوو.
چ سۆزێکە ئاڵاوەتە
ئەم سەرە دەروێشەی منو
"حاڵ"ە کانی وەکوو ناوم
دوای مردنیش لێم نابنەوە.
ئەم لرفەلرفی سووتانە حەیرانێکە
کلّپە ئەکاو بانیژەی عەشقت جێ یەتی
کلّپەی هاوار چنگ لەچنگی
ئەم زامانەم ناکاتەوە

هەتا هەڵیان نەگیرسێنیٚ!

تۆ بینیوتە چۆن سەری شەو

لەناو كۆشی تاریكیدا

وەك پشكۆ گەش ئەبێتەوە؟!

من بینیومە، بەڵام بۆ دەمم گۆ ناكا

بیگێڕمەوە؟!

* * *

بۆیە توانیم ڕێگە دەركەم

ئەو بەیانییەی چاوی تۆم ئەخوێندەوە

من لەشەوی ڕابوردودا

مراویەكانی —نهێنیـ م

لەبنی قووڵ وشەیەك دەرهێنا بوو

هەستت نەكرد؟! كەبینابیم خوێندیتەوە

چاوت تەڕ بوو!

هەستت نەكرد كە لەناو گلێنەتەوە

پۆلە وشە دێنە دەریٚو

لەسەر كاغەزی بەردەمم ئەنیشنەوەو

ئەبنە شیعرو كلێپە ئەكەن؟!

بۆیە توانیم قسە لەگەڵ

باوبۆراندا بكەم چونكە

هەورە بروسكەم پێچابوو لەسەرمەوەو

ناڵەو گرمەم

خستبووە ناو هەناومەوە.
ئەی نەهاتیو خۆت لەگۆمەکەی ناو سنگم
هەڵنەکێشا؟
ئەی کەهاتیتە دەرەوە
لەشت گوڵە ئەرخەوانی نەگرتبوو؟

★ ★ ★

بۆ ئەوەی گوڵ ئەرخەوانێ بخوێنمەوە
ڕەگەکانی ئەنووسمەوە.
ئای چیم لێ دێ
هەتا ئەگەمە لای ڕەگێو
نهێنی تاقە یەك گەڵای
ناو سەریم بۆ ئەدرکێنێ
ئای چیم لێ دێ!

1980

گێژەنگ ـ سووتان

کەدێیت گەرداو لەگەڵ خۆتدا ئەهێنیتو
منیش کەنارێکم کە شەو
لەناو تەنیاییما ئەزێ
ـ چۆن بتوانم شەپۆلەکان ئاگادار کەم؟!
ـ داو ـ ئاسمانت لێ نەدزێ
چیم لەدەست دێ؟!
ئەم پەنجانە لەژێلەمۆی سەردەمێکدا
کەوتوونە ڕێ
ئازار ئەدەن بەکۆڵی وشەی سوتاواو
وشەش وەکوو هەژارەکان
نانو ئاویان لەمن ئەوێ.
چۆن بتوانم بگەمە جێ!
هەموو ڕێیەك ئەچێتەوە سەر "بانە" یەك
پاسەوانی چاڵ بۆ ڕوناکی قوربانییە
کۆچەرەکان هەڵ ئەکەنێ..

دامەچڵەکێ!

کەدێیت نیگات پەڵە هەورێکە لەپاشکۆی

ئەسپی شیعرێکی کوژراواو

لەبەر دەمی تەرمی نیرۆدای

سەدەدا دائەبەزێ

دامەچڵەکێ!

ئەی نازانی کێ ئەستێرە لەچیاکانت ئەدزێ؟!

ئەی نازانی کێیە لەسەرمای ناو چاوی منداڵانتا

هەڵ ئەلەرزێ؟!

ئاخ بۆ دەسێ وێنەت لەسەر

لیرەی سوڵتان نە نەخشێنێ!

ئاخ بۆ ناخێ ئاوی شەرمی خۆشەویستیت

لەتاجی شا نەپرژێنێ.

ئاخ بۆ چاوم کەئەتبینێتو ناتبینێ

ئاخ بۆ چاوم کە

ئاخ بۆ..

ئاخ!

★ ★ ★

گەر خۆشەویستیت ئەیەوێ

لەگەڵ ئاودا بەیەکترمان بناسێنێ

لەکەناردا لێت ون ئەبم..

پێی بڵێ با بمخاتە ناو گێژەنگەوە

سوڕانەوە لەگێژەنگدا ناموەستێنێ!

گەر خۆشەویستیت ئەیەوێ

بە مردنم بناسێنێ

لەپێخەفدا لێت ون ئەبم

پێی بڵێ با لە هەستاندا بمسوتێنێ

ئەی نازانی سووتان

هەستان ئەوروژێنێ؟!

ئەی نازانی؟!

ئەی!

1975

سۆز

ـ 1ـ

دڵت هەرێمێکی ساردەو
دوورگەیەکی تاریك‌و دوور
بەم شەوە من: ڕێم کەوتۆتە
ناو ئەم دارستانی بەفرەو
بەرەو لای تۆ
ئەم کوێستانی نامۆییەم
گرتۆتە بەر.
هەنگاو
هەنگاو
بەسەر لەشی
ڕەش‌و سپی ڕمووزنی
ئەم شەوەدا تێئەپەڕم.
هیچ دیار نییە
نەگڕی چاوانی ژوور و
نە ترووسکەی چرای بەر ماڵ

هیچ دیار نییه..
تەنها هەر خۆم
پشکۆی سووری
ناو ئەم بەفرو شەختەڵانەم
"با"ی هەڵکردووی
گڤە تەزیو
ئەمگەشێنێتەوەو.. ئەڕۆم.
قیبلەنمام ئەو سۆزەیە
کە لەکۆچی عەشقی تۆدا
خوا پێی بەخشیم.
"ئەی خوای ڕەوەندە نامۆکان
ئەی کۆچەرە مەزنەکەی
سەر قافڵەی خەمی یاران
پەنجەی نوورت ئاماژەکەو
بیخەرە سەر ناوچەوانی
هەرێمی سارد.
قژی ئەستێرە گرتووی خۆت
بئاڵێنە لەم شەوەوە
با هەڵگیرسێ
دوورگەی تەریکو، چراخان
ڕووناکی کا هەیوانو ژوور
ماڵی تاریک".

ـ 2ـ

بەدوای کۆچتا
من شیعرێکی لانەوازی
ڕەش‌و ڕووت بووم
لەباوەشتا هەڵ ئەلەرزیم.
ساوا بووم‌و دار بەدەستیش!
بەدوای کۆچتا
من شۆڕەبی غەمگینی سەر
کەنارت بووم
کە ئەگریام هاژەت لەگەڵما ئەگریا.
ئەبووین بەیەك.
هەموو گۆپکەکانم چاو بوون
ئەوەی من دیم
چاوی مەولانە دیوێتی‌و
کەسی دی نا!
گەڵاکانم هەمووی گوێ بوون
ئەوەی بیستم
هەر گوێی مەولانە بیستوێتی‌و
کەسی دی نا!
بەدوای کۆچتا
هەر ئەستێرەی نیگا تەڕ بوو
هۆن هۆن جریوەیان ئەڕشت!

لەئاسماندا
من جریوەی چاوم ئەسڕی‌و
لەزەویشدا
شوێن پێی هەتاوم هەڵئەگرت!
ئەی كۆچەرە مەزنەكەی
سەر قافڵەی خەمی یاران
چاو هی خۆتە
ناخ هی خۆتە
لەناو تۆدا من ئیستاكە
گوڵ خەندەرانی بەیانیم
تۆ بڕوانە
زەردەخەنەم بەڵام ئەگریم!

ـ 3ـ

بە سۆزی تۆوە بانگ ئەدەم
من تەنیام‌و كاروانیشم
زیندانیم‌و ئازادیشم
باڵدار نیم‌و لەناو هەورام
تەنها ساتێ
جێ نزرگەی خۆشەویستیی
تۆم جێ نەهێشت
كەچی دنیاش
هەمووی گەڕام.

ـ 4ـ

ئەی کۆچەرە مەزنەکەی
سەرقافڵەی خەمی یاران
تا ئەوینت ئابلۆقەی گیانی نەدابووم
سەربەست نەبووم!
تا لەچاوتا نوقم نەبووم
باران لەدڵما دای نەکرد.
تا نەچوومە مەشخەڵانی ناو ڕۆحتەوە
نەبوومە تیشك
تا بۆی هەناسەتم نەکرد
نەبوومە "با"و هەڵم نەکرد!
کە لێوم نا بەسەرچاوەی بنارتەوە
بومە شەپۆلی نەسرەوتی
بن بێ قەرار.
کە چریکەت ڕای چەنانم
بوومەلەرزەم خستە پێش خۆم.
لەو دەمەوە
حاڵ گرتوومیو
وەك ئاگری بەر زریانێ
لە لووتکەتا
پەلو پۆی کلّپە ئەهاوم
بۆ دێ بەدێ

بۆ شار بەشار.
لەو دەمەوە
من تەوێڵی ئەم گەردوونە
ئەخوێنمەوە.
لەو دەمەوە
من بوومەتە شاری گەورەی
عیشقو ئازار.

1980